

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
i stolp, peti vrsta
malih oglašil po 150
in 2 D, večji oglašil
nad 45 mm višine
po 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.017, Praga in Dunaj št. 24.797

Nemške zadeve

(Od našega berlinskega dopisnika.)

Pretekli teden je v Magdeburgu zborovala nemška socialna demokratična stranka. Cila Nemčija je bila pozorna na potek zborovanja, saj so socialisti najmočnejša politična stranka, ki je pri zadnjih volitvah zbrala na svojo listo nad 9 milijonov glasov. Ker je nemška socialna demokracija prevladujoč element v II. internacionali, tudi za nas ta dogodek ni brez pomena.

Pred dvema letoma se je vršil zadnji strankin kongres (v Kielu) in verjetno je, da je strankin šef šel nekoliko težkega srca na magdeburško zborovanje. V tem času so se namreč vladnim socialistom primerile jako neljube reči, katerih ne bi mogli sprejeti, ako je v njih le še malo socialistične pravovernosti. Tu je predvsem sitna reč z oklopo križarko, ki vedno znova dviga vihar protestov po vsej državi. Tu ne gre namreč samo za »Panzerkreuzer«, kakor pravijo, gre za neprimerno več: odprto je vprašanje, ali Nemčija resno misli na razorožitev, ali pa so besede njenih zastopnikov v Genfu le agitacija. Obrobne države ravno zato ne demobilizirajo, ker ne zaupajo Nemčiji in njenim miroljubnim besedam. In kakor se vidi, je njihovo nezaupanje upravičeno.

Dalje so se socialisti zapletli v boj proti komunizem in njihovim organizacijam. V prvih dneh maja je bilo na berlinskih ulicah ubitih radi komunističnega puča 23 ljudi, deloma komunistov, deloma tudi nekomunistov. Od tedaj se razpuščajo in prepuščajo komunistične organizacije, zlasti jako močna »Rdeča bojna zveza«, kar nikakor ni našlo enodušnega odobravanja v socialističnih vrstah.

Toda najbolj so socialisti zatajili svoj program pri davčni politiki. Njihov finančni minister Hilferding se dosledno upira občutnejši za davki pritisniti na kapital. Nasprotno! V onih tednih, ko se je zdelo, da se bodo pariška reparacijska pogajanja izjalovila, je mnogo nemškega kapitala ubežalo v tujino. Finančniki so slutili, da bi neuspehu pariške konference utegnili slediti občutna depresija marke in so pravočasno skrbeli, da spravijo svoj kapital na varno. Da bi ta ubežali kapital finančni minister privabil v deželo, je razpisal notranje državno posojilo, ki ne bo obdavčeno. S tem bodo ti odlični patrioti še nagrajeni in mnogi so, ki se sprašujejo, ali se stvar ne bi mogla na kak drug način urediti.

Radi vseh teh stvari so mnogi mislili, da bodo gospodje ministri in vodstvo stranke v Magdeburgu prišli na zelo vroča tla. Toda, nič tega! Bilo je res nekaj opozicije in precej govorjenja, tako, da bolj radikalno izgleda, a nazadnje je Panzerkreuzer, streljanje komunistov in neodbežna velekapital dobil veliko odvezo in vladna politika dvetretjinsko zaupnico! Sedaj je vse zadovoljno: Socialisti in takozvane meščanske stranke, ki socialiste hvalijo, da so se izjavili tako jasno za državno politiko. Nekoliko vznemirjen je le grof Westarp, ker čuti, da ob taki socialdemokratski politiki on s svojimi velenemškimi nacionalci postaja — odveč.

A pustimo ironijo in pogledimo, kaj nas uči razvoj v nemški socialni demokraciji. Prvič, in to je najbolj očitno, da je marksizem, kakor ga zastopa socialna demokracija v teoriji vse nekaj drugega kot v praksi. Ali bolje rečeno, marksistični program praktično sploh ni izvedljiv. Po najnem razvoju so se socialisti po vojni naenkrat znašli v vladi, kjer s svojim delovnim programom, ki so ga desetletja tako lepo razvijali pred delavskimi masami, niso vedeli kaj početi. Postavljeni v politično ustvarjanje niso v svoji obilni teoretični šari našli ne ene ideje, ki bi jo po pameti mogli sprovesti v življenje. Tudi je Kautsky, njihov najboljši živeči teoretik, hitro napisal nekaj smernic za akcijski program, ki pa so v glavnem sposojene pri programu strokovnih organizacij in toliko preziranih socialnih reformistih in ne prinašajo ničesar, za kar se ne bi že preje krščansko socialne stranke borile v parlamentih. (Prim. Kautsky: Richtlinien für ein sozialistisches Aktionsprogramm, Wien 1918.) Stiri leta pozneje je bil zopet Kautsky, ki je zelo pametno in premišljeno napisal na naslov tistih, ki niso še pozabili nekdanjih socialističnih obljub: »Nič ni bolj nespametnega kot misel, da mora proletarijat, kakor hitro pride na oblast, zmanjšati kapitalizem. S tem proletarijat ne škoduje le kapitalizmu, ampak tudi sebi. Kajti, če se produkcija ne nadaljuje, propade vsa družba in tudi proletarijat. Zmagoslavni socializacija ima torej vzroka dovolj, da ne le omogoči čim jačji kapitalistični razvoj v vseh gospodarskih panogah, kjer takojšnja socializacija ni na mestu, ampak je dolžan preprečiti, da bi se s kako (prenagljeno) socializacijo povzročile ekonomske krize. ... V tem smo si vsi socialisti edini, ... da bo še desetletja večina naše produkcije kapitalistična ... (Die proletarische Revolution und ihr Programm, 1922, str. 182). — To je res, — in bo radi socialistov še tudi lahko stoletja. Dolgo so se prepirali in se nekateri še vedno, ali je marksiz-

Račič obsojen na 20 let robije

Dragotin Jovanović-Luna in Tomo Popović oproščena -- Govori obtožencev

Belgrad, 7. jun. (Tel. »Slov.«) Zjutraj ob 8 se je nadaljevala razprava proti Puniši Račiču, Dragotinu Jovanoviću-Lunetu in Tomo Popoviću. Govorili so obtoženci Račič, Tomo Popović in Jovanović. Račič je govoril nad eno uro. Zahvalil se je zagovornikom in sodnikom. V nadaljnjem je govoril o svojem delu v parlamentu in govoril o delu bivših strank. Svojega premoženja ni pridobil s plačkanjem, ampak zakonito. Govori o 20. juniju in pravi, da mu Pernar ni rekel samo: »Ti si oplačkal begove!«, ampak da mu je rekel celo: »Ti si klal ljudi in jedel človeško meso!« Trdi, da je Pernar iskal revolver v vseh žepih. Popreje ga je bil predejal iz levega žepa v desnega. V tem trenutku, ko je priletel nanj Pavle Radič, bi bil ustrelil tudi svojega rodnega očeta. Če bi bil Pernar navzoč, bi mu stavil taka vprašanja, da bi bil (Račič) gotovo oproščen.

Dragotin Jovanović-Luna izjavlja v svojem govoru, da je sedaj drugič pred sodiščem. Prvič je bil pred bolgarskim vojnim sodiščem, ki ga je obsodilo na smrt. Zavrača, da bi bil Račiču v čemerkoli pomagal. Obrača se na dr. Sekulo Drljeviča, ki da ni mogel iz zadnje klopi ničesar videti.

Tomo Popović navaja v svojem govoru tragedijo svoje obitelji. Pripoveduje njeno usodo in naglašja, da so Turki njegovega deda pregnali v Malo Azijo, ker so našli pri njem cerkveno knjigo, tiskano v Beogradu.

Nato se je razprava prekinila. Odmor je trajal nad eno uro. Ob 11 je predsednik sodišča odredil, da se pozovejo v dvorano zagovorniki in časniki. Predsednik je tudi odredil, da se vsi, ki so stopili v dvorano, natančno preiščejo. Na hodniku je bilo več orožnikov, kakor ponavadi.

Za danes se spočetka ni pričakovala razglasitev obsodbe. Ko pa je odmor trajal nad eno uro, se je raznesla vest, da se bo izrekla obsodba. V razpravni dvorani so bile klopi zasedene z zagovorniki in časniki. Ko je vstopil predsednik, je odredil, da se privedejo obtoženci. Prvi je prišel Puniša Račič. Bil je blede. Priklonil se je predsedniku in mirno sedel na svoje mesto. Dragotin Jovanović-Luna je stopil v dvorano s posmehom na licu. Tomo Popović je stopil mirno in molče.

Belgrad, 7. jun. (Tel. »Slov.«) Danes ob pol 12. uri je belgrajsko sodišče izreklo sodbo

nad obtoženimi Punišo Račičem, Luno-Jovanovićem ter Tomo Popovićem.

Predsednik je vstal v največji tišini in opozoril navzoče, da ostanejo na svojih mestih, ko se bo čitala razsodba. Vstanejo naj le, ko se bo izreklo v razsodbi ime Nj. Vel. kralja. Nato je predsednik prečital razsodbo.

Puniša Račič je bil obsojen po § 156 s. k. z. na 20 let težke ječe (robije), in sicer radi kazenskega dejanja proti Pernarju na 6 mesecev, radi kazenskega dejanja zoper Grandžo na 5 let, radi kazenskega dejanja zoper Stjepana Radiča na 15 let, radi kazenskega dejanja proti Basaričku na 20 let in radi kazenskega dejanja zoper Pavla Radiča na 20 let. Skupaj bi znašala kazen nad 60 let. Ker pa je po zakonu dovoljena le maksimalna kazen 20 let, se obsodi na 20 let težke ječe.

Sodišče je torej spoznalo Punišo Račiča krivim, da je nad bivšim poslancem dr. Pernarjem izvršil poskus uboja; šest mesecev zapor se pretvarja v štirimesečno težko ječo. Sodišče ga je spoznalo krivim, da je ubil poslanca dr. Basarička in ga radi tega obsodilo na 20 let. Nadalje ga je spoznalo krivim, da je izvršil poskus uboja nad bivšim poslancem Grandžom in ga obsodilo radi tega dejanja na pet let. Nadalje ga je sodišče spoznalo krivim uboja Stjepana Radiča in ga obsodilo na 15 let. Končno ga je spoznalo krivim uboja Pavla Radiča in ga obsodilo na 20 let težke ječe. V kazen se mu vračuna preiskovalni zapor 337 dni, kar da, pretvorjeno v težko ječo, 7 mesecev in 15 dni.

Dragotin Jovanović-Luna, ki je bil obtožen, da je skupaj s Punišo Račičem hotel umoriti Pernarja, se oprosti od obtožbe.

Tomo Popović, ki je bil obtožen, da je skušal skupno s Punišo Račičem umoriti Stjepana Radiča, se isto tako oprosti od obtožbe.

Vsak izmed obtožencev nosi sam svoje stroške. Za advokate se odmerja, ako to zahtevajo, honorar v višini 20.000 Din.

Puniša Račič mora povrniti tudi te stroške: 100 Din za stroške pričevanja prič; za posamezne predstavnike oblasti in sodišča 500 Din kot takso. Udeležencem procesa se ne daje ničesar, ker niso zahtevali. Depozit Puniše Račiča v znesku 1300 Din se uporabi za izvršitev obsodbe. Revolver se izroča kriminalnemu muzeju.

Na obsodbi so podpisani predsednik sodišča Milutin Petrović, sodnika A. Marinković in M. Vukajlović, zapisnikar Ducaković.

Utemeljitev razsodbe

V daljši obrazložitvi, ki obsega okrog 20 strani, navaja sodišče potek dogodkov. S pričami je ugotovljeno, da je obtoženi Račič dobil od skupščinskega predsednika dovoljenje, da sme govoriti radi osebnega pojasnila. Govoril je tako, da ni bil njegov govor niti izzvalen niti žaljiv. Sodišče smatra, da so žaljivke kot »lo-pov« in klevete »oplačkal si begove«, vržene od strani Pernarja, bile tako velike in po težini izrazi, kakor tudi z ozirom na dejstvo, da so bile izrečene pri govoru, ko je govoril narodni poslanec v skupščini, da so morale žaliti in spraviti v veliko jezo obtoženca. Pomisliti je treba na kraj, kjer je obtoženec govoril. Dalje je vpoštevali dejstvo, da so bile žalitve izgovorjene brez vsakega indicija verjetnosti. Resnično je ravno celo nasprotno, da so bile popolnoma neosnovane.

Zasebni tožitelj dr. Pernar je bil dolžan, da dokaže resničnost trditve, toda dr. Pernar tega ni storil, ampak je isto žalitev, osnovano z aktom, ponovil pred sodiščem. Vse te okoliščnosti so v stanju, obtoženca razjeziti in so ga v resnici razjezile, in sicer brez ozira na njegov

plemenski temperament, občutljivost in častiljublje. Po mnenju sodišča je dolžnost vsakega državljanca, da nosi v sebi častiljublje in častihlepe. Vendar smatra sodišče, da zagovori zagovornikov ne morejo držati in da v tem slučaju ne gre za takozv. silobran. Kratkost časa dokazuje polno vzročno zvezo med izvršitvijo in med žaljivko in moment odločitve v Račičevi duši. Po znanstvenih dokazih in kot je dokazala praksa pa to stanje razdraženosti traja dalje. Zato sodišče smatra, da je Račič z besedami: »Kdor se postavi med mene in Pernarja, bo poginil!« izrazil potenciranje razdraženosti, ne pa namero, koga v resnici ubiti. V skrajnem slučaju bi šlo za poskus uboja, ne pa umora. Sodišče se sklicuje na številne priče, na sodne izvedence in na priznanje obtoženca.

Nadalje je sodišče ugotovilo, da je dogodek 20. junija individualen dogodek, torej dejanje ene osebe brez zarote. Zato je bilo Jovanoviča-Luna, ki je bil obtožen poskusa umora dr. Pernarja, eo ipso oprostiti od obtožbe.

Glede drugega dejanja, umora dr. Basarička, je prišlo sodišče do prepričanja, da je to

dejanje izvršeno brez namere. Velja § 156, ne § 155 s. k. z., kot to trdi državni pravdnik. Sodišče smatra to dejanje dokazano po priznanju obtoženca samega.

Glede tretjega dejanja, da je Račič streljal na Grandžo, je sodišče isto tako mnenja, da tu ni bilo namere. Ne gre za poskus umora, ampak uboja (§ 156 v zvezi §§ 41 in 44 s. k. z.). Kot dokaz smatra sodišče priznanje, zdravniško izpričevalo in izpoved izvedencev.

Glede četrtega dejanja, da je streljal na Stjepana Radiča, smatra sodišče, kot dokazano, da mu je obtoženec prizadejal težko telesno poškodbo. Med rano in smrtjo Stjepana Radiča obstoja vzročna zveza. Sodišče smatra torej dejanje kot uboj, ne pa kot umor. Sodišče se opira na priznanje in na izpoved prič.

Tomo Popović, ki je obtožen, da je skupno hotel izvršiti umor Stjepana Radiča, pa se oprošča, ker je sodišče smatralo za dokazano, da ni bil niti na seji, ampak se je tedaj mudil v gradbenem ministrstvu. Ni niti vedel, da bo Račič v skupščini govoril. Njegovo izjavo: »Tako je treba braniti čast!« itd., smatra sodišče kot izraz njegovega vtisa, kar je kazenskopravno irelevantno.

Sodišče smatra, da je dokazano, da je Puniša Račič ubil Pavla Radiča. Tudi tu ne gre za umor po § 155, marveč za uboj po § 156 s. k. z. Besede, ki jih je Puniša Račič zaklical proti Pavlu Radiču: »Ha, baš tebe iščem!« smatra sodišče kot izraz strahu obtoženca v tem trenutku, kar je lahko umljivo. Tudi ta izraz »Ha ...« ima značaj hipnega razpoloženja.

Predlog zagovornikov, da se obsodi samo radi silobrana, se smatra za odveč. Kot olajševalno okoliščino je sodišče priznalo dobro vedenje, priznanje in neoporečnost. Sodišče je odredilo, da se Tomo Popović in Dragotin Jovanović-Luna takoj izpustita iz zapore. Obsojeni Puniša Račič pa se odvede v ječo.

*

Tomo Popović in Dragotin Jovanović-Luna sta se odpeljala v bolnico, kjer sta se poslovila od bolniških strežajev in bolniškega osebja. Nato sta se sprehajala po Beogradu. Dragotin Jovanović-Luna odhaja v svoj bivši voliv. okraj, v Vrnjačko Banjo, Tomo Popović pa odide na Kosovsko polje. Njuni prijatelji jima pripravljajo prisrčen sprejem.

Državni pravdnik in zagovorniki so vložili pritožbo. Ta pritožba pride na dnevni red šele v jeseni, ker nastopijo čez dva dni v Beogradu sodne počitnice.

Prve priprave za konkordat

Belgrad, 7. junija. (Tel. »Slov.«) Papeški nuncij na našem dvoru Pellegrineti se pripravlja iz Rima jutri ali v teku pojutrišnjega dneva. Minister za pravosodje dr. Srškić je pozval zagrebškega vseučiliškega profesorja dr. Lanoviča v Beograd, da bi pripravil in pregledal materijal, ki je potreben za sklenitev konkordata. Prof. Lanovič se je izjavil pripravljenega prevzeti to nalogo, vendar je svoj prihod odložil do izpitov, ki se vršijo meseca junija na univerzi, na prihodnji mesec.

Vprašanje nadzorsiva v šoli

Belgrad, 7. junija. (Tel. »Slov.«) Na neki šoli je prišlo do spora, ker se je učitelj protivil inspektoratu veronauka od strani cerkve. Ministrstvo je izdalo okrožnico, ki je zelo značilna, kako tolmači pojem nadzorstva.

Ministrstvo opozarja, da bi se taki spori lahko razširili po celi državi. Zato načelno podaja sledeče mišljenje, ki se je v ministrstvu za prosveto že uvedlo v prakso. Sklicuje se na to, da je šolski pouk državen in da je v celi državi pouk na isti osnovi, da morajo vse šole dajati moralno vzgojo, da vzbude v mladini čut državne zavesti in duhu narodnega edinstva in verske strpnosti. Osnovni pouk je v državi splošen, obvezen. Verski pouk se daje po željah roditeljev. Vse ustanove za prosveto stoji pod državnim nadzorstvom. Ker je verski pouk učni predmet in predpisan v programu, postavi veroučitelje in nadzorstvo ministrstvo za prosveto in je evidentno, da morajo vršiti nadzorstvo samo organi ministrstva za prosveto.

Kralj o naši vasi

Nj. Vel. kralj, ki je od nekdaj najpravi-nejše cenil važnost vasi in kmeta v življenju našega naroda in ki se je vedno trudil za napredek vasi, je napisal za knjigo »Naše selo« la predgovor:

»Skrozi vse žalostne dobe naše zgodovine, je bila in ostala vas vedno pazljiv čuvár narodnih pridobitev in izvor sile v vseh lepih pojavih narodnega genija.

Delati v smeri kulturnega in gospodar-skega napredka naše vasi, pri strogem ohranjanju narodnega značaja, pomeni, da se odgovarja dolžnostim sedanjosti in potrebam našega zdravega in uspešnega razvoja v bodočnosti.«

Ruski križarji

Vozil sem se v vagonu III. razreda na de-želo sredi neskončne ruske ravnine. Pozvan sem bil, da predavam v Talovu. Sosed na levi je zagledal v moji roki protiversko knjižico in takoj, ne da bi kaj povedal naprej, mi je stavil menda pereče vprašanje: »Ali je res Kristus živel?« — »Seveda ne!« odgovorim.

Nasproti sedeč, po zunanosti napol izo-bražen človek, mal ruski uradnik ali boljši de-lavec, se urno skloni meni nasproti, mi pazno pogleda v oči. »Prismoda!« mi zalučí v obraz in se zopet urno nasloni nazaj ob steno voza.

Tako popisuje poročevalec moskovske »Bednote« svoje potovanje v Takovo v voro-neški guberniji. Naselbina šteje kakih 6000 lju-di. Med njimi tvori kakih 200 hiš s 600 prebi-valci posebno skupino. Odlikujejo se že po obleki. Moški nosijo bele hlače in srajce, ženske bele bluze in rute. Na vratu ima vsak beli ali plavi križec. Ti ljudje se imenujejo »križarji«, in tudi njih hiše imajo posebno zunanost. Po stenah in oknicah so s črno barvo ali kreda naslikane beseda Bog v trikotniku, križ in črke H. V. (Hristos Voskresje). Živijo zase, se redno zbirajo, pojejo psalne in čitajo sv. pis-mo. Obiskujejo vse maše, a stojijo vedno v str-njenih vrstah, posebej in ne marajo tujcev med seboj. Ne obiskujejo menda nikoli občinske seje razen, kadar hočejo »odstraniti z dnevne-ga reda katerokoli zanje važno vprašanje.« (Tako poroča boljševiški dopisnik, ki seveda ni naklonjen »križarjem«.)

Bratovščino je ustanovil menih Fedor, ki se je prikazal pred leti v tem kraju. Hodil je vedno bos in brez kučme tudi pozimi. Romal je v ječo kot »sovražnik revolucije«, a njegovi to-variši so zvesti patriarhu Tihonu. Pričakujejo letno ob Veliki Noči bele konjenike Nebeškega čarja, ki bodo z ognjenimi meči posekali vse Antikristove pristaše. Križi in črke »H. V.« imajo namen, da opozore jezdece na njihove pristaše, da le-ti uidejo maščevanju.

Komunistični novinar poroča dalje, da križarji ne pustijo otrok v šolo in odklanjajo kot »antikristov pečat« vse obveznice državnega posojila (katere natvezijo neštevilni proda-jalci vsem kmetom). Ne marajo plačati pri-spevkov za popraviljanje cest in slično, ker je to »podpiranje božjih sovražnikov«, pred vsem pa so odločni nasprotniki motornih plugov, ka-tere je kupil vaški sovjet. »Letino da Car nebe-ški, motor pa je hudičevo darilo!« pravijo kri-žarji.

Vendar mora priznati tudi »Bednota«, da imajo križarji velik uspeh med vaško mladino in revnejšimi kmeti. Mladino vleče njihova disciplina, prepoved kajenja, pijančevanja in psov. Ponekod priredijo brezplačne obede za lačne in nabirajo novince zase. Poročevalec se spominja, da so bili lani v Petrogradu ob Veliki Noči razširjeni letaki protivladne vse-bine. Priporočali so mladini »pri pešcih, letal-cih, mornarici in povsod, da naj odložiš anti-kristovo peterokrako zvezdo in namesto nje osnujejo krščanske čete plovega križa, zname-nja Kristusa in Sina človekovega.« (Objavili smo svoječasno popolno besedilo tega po-membnega proglasa v »Slovencu«. Iz tega sklepa komunist, da križarji niso osamljeni, in mora neka močnejša sovražna roka biti na ti-hem udeležena pri izdelovanju onih plavil križev, s katerimi se nepričakovano postavlja mladina v globini voroneške dežele daleč od Petrograda.)

Belgrajske vesti

Pariški poslanik dr. Spalaskovič je do-potoval v Belgrad. V kratkem se pričakuje več diplomatskih sprememb.

»Službene Novine« prinašajo navodilo finančnega ministra za sestavo proračuna za l. 1930-31. Najvažnejša je določba, da naj se proračuni sestavljajo na podlagi sistemizacije uradniških mest. Logična posledica bo re-dukcija nesistemiziranega uradništva.

Zagrebske vesti

Zagreb, 7. jun. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila seja Zveze delegatnih zavodov, katere se je poleg drugih delegatov udeležil tudi mi-nister financ dr. Švrljuga. Seja je vodil predsednik dr. Branko Pliverić, ki je go-ovoril o organizaciji denarnih zavodov, pri ka-terih ima mnogo zaslug bivši minister dr. Zmaj Vrbanič. Kot zahvalo za njegovo delo je dr. Pliverić predlagal, naj se dr. Vrbanič ime-nuje za dosmrtnega častnega predsednika. Ta predlog je bil soglasno sprejet. Nato je bil sprejet proračun zveze denarnih zavodov za tekoče leto.

Svečana izmenjava ratifikacijskih listin lateranske pogodbe

Rim, 7. jun. (Tel. Slov.) Prvič v zgodovini zedinjene Italije je danes v uradni misli odšel v Vatikan ministrski predsednik Mussolini k iz-menjavi ratifikacijskih listin o lateranskih po-godbah. Sprejet je bil z vsemi častmi, ki mu pri-padajo po njegovem činu. Radi izrednega do-godka se je na trgu sv. Petra in v okolici Vati-kana zbrala velika množica ljudi. Vatikanske pa-lace so imele na zunaj običajno lice, znotraj pa se je opazalo napeto pričakovanje, papeški orožniki so imeli strogo službo in opazalo se je živahno prihajanje in odhajanje prelato.

Mussolini se je pripeljal ob 10.49 v gala-uniformi z največjimi odlikovanji na damaščan-ski dvor. Spremljali so ga državni podtajnik Giunta, finančni minister Mosconi, pravosodni minister Rocco in načelnik tiskovnega urada v ministrskem predsedništvu, poslanec Feretti. Ob vznožju stopnic je sprejel Mussolinija zastopnik državne tajnika kardinala Gasparrija msgr. Pizzardo in konzistorijalni odvetnik Pacelli, ki so v slovesnem sprevodu z dvema švicarskima gardistoma na čelu spremili odposlanca v kon-gregacijsko dvorano, v kateri so se pozdravili s kardinalom Gasparrijem.

Po izmenjavi ratifikacijskih listin se je pre-čital in podpisal poseben protokol, v katerem obe visoki stranki izrecno izjavljata svojo voljo,

da ne bosta samo po besedi in po duhu lojalno spoštovali pogodbe z nepreklicnim medsebojnim priznavanjem suverenosti in priznavanjem, da se tudi uredi vprašanje konkordata z njegovimi visokimi cilji za ureditev verskih in cerkvenih razmer v Italiji. Nato je finančni minister Mos-con izročil kardinalu Gasparriju ček za 750 mi-lijonov lir in državno obveznico za 1 milijardo lir. Potem je kardinal Gasparri povabil Musso-linija v svojo delovno sobo, kjer sta se razgo-varjala četrt ure.

Ob 11.30 je Mussolini s svojim spremstvom zapustil Vatikan. Do izhoda so ga spremljali uradniki kardinala Gasparrija. Kmalu po 11 je msgr. Pacelli v vatikanskem brzojavnem uradu oddal prvo uradno brzojavo.

Ta brzojavka je spomenica papeža, naslov-ljena na italijanskega kralja, v kateri izjavi: »Po srečni ureditvi poštnega urada velja prvi pape-žev blagoslov kralju in kraljici Italije in vsej kraljevski rodbini, kraljevim pooblaščencom in vsemu svetu.

Cim je Mussolini zapustil vatikanska tla, so se italijanski karabinerji umaknili s trga svete Marte in s Piazza Teutonice, nakar so zasedli ta mesta papeževi orožniki, ki bodo izvrševali varnostno službo v vatikanskem mestu.

Nova angleška vlada

London, 7. jun. (Tel. »Slov.«) Zvečer se bo objavila uradna popolna lista novega an-gleškega kabineta. Najvažnejša imenovanja so sledeča: ministrski predsednik Macdonald, finančni minister Snowden, čuvár pečatov in minister za pobijanje brezposelnosti Thomas, notranji minister Clynes, zunanji minister Henderson, trgovinski minister Graham, mi-nister za javna dela Lansbury, predsednik tajnega sveta in voditelj delavske stranke v lordski zbornici lord Parmoor, lord-kanceler Sankey, generalni državni pravdnik Jowitt.

Oficielno se razglajajo še ostala imeno-vanja: vojni minister Shaw, minister za kolo-nije in dominijone Sidney Webb, delovni mi-nister Miss Bandfield, minister za zrakoplov-stvo lord Thomson, poljedelski minister Bux-ton, minister za narodno blagostanje Green-

wood, prosvetni minister sir Charles Treve-lyan, minister za Indijo Wedgewood Bell (ne lord Charnsfield), mornariški minister Ale-xander, minister za Skotsko Adamson.

London, 7. jun. (Tel. »Slov.«) Presenet-ljivo je, da pripada novemu kabinetu tudi pristaš liberalcev. Znani odvetnik Jowitt, ki je v volivnem okraju Preston z veliko večino odvzel mandat konservativcem, je prestopil sedaj k delavski stranki in izjavil, da je pri-pravljen, prevzeti v novem kabinetu mesto generalnega državnega pravdnika. Danes se je razgovarjal s svojo krajevno volivno orga-nizacijo, ali je potrebna naknadna volitev, ali pa liberalna stranka, ki je v Prestonu pri volitvah vedno sodelovala s socialisti, so-glaša s tem, da obdrži svoj liberalni mandat.

Sporazum strokovnjakov podpisan

Nove konference -- Francija izprazni Porenje

Paris, 7. jun. (Tel. Slov.) Po dolgotrajni pogajanjih in po celonočnem delu redakcijskega odbora je bilo danes izgotovljeno strokovnjaško mnenje konference strokovnjakov, nova »magna carta« za nemške reparacijske obveznosti. Podpis se je izvršil s posebnim ceremonijem, ki je za take stvari že postal tradicionalen. Owen Young je v kratkem nagovoru podal pregled o pogajanjih, ki so kot rezultat rodila primeren kompromis med upravičenimi zahtevami upni-kov in med življenjskimi potrebami Nemčije. V imenu ostalih delegacij se mu je nato zahvalil načelnik francoske delegacije Moreaux za nje-govo požrtvovalno delo kot predsednik, čegar modremu in taktnemu posredovanju se je poleg splošne dobre volje ostalih zahvaliti, da je kon-ferenca prišla do srečnega zaključka. Nato je sledilo podpisovanje. Francosko besedilo je naj-prej podpisala Nemčija, angleško pa najprej Bel-gija. Potem je Owen Young zaključil sejo z novim nagovorom, s katerim je častital k uspehu vsem delegacijam.

Pariz, 7. jun. (Tel. »Slov.«) Potem, ko stopi v veljavo Youngov načrt, se predvideva

cela vrsta diplomatskih konferenc. Tako je predvidena konferenca v Bruslju ali Londonu za uradno ratifikacijo mnenja strokovnjakov, druga pa najbrže v Haagu za določitev odno-sajev med interesiranimi vladami v bodoči re-paracijski banki. »Excelsior« piše, da so se strokovnjaki zedinili na to, da se za likvida-cijo Dawesovega načrta imenuje poseben od-bor s tremi pododbori, in sicer za nemško državno banko, za nemške železnice in za nemške stvarne dobave. Kakor poroča »Ma-tin«, so pogajanja za ustanovitev razsodišča in kontrolnih komisij v Porenju napredovala že toliko, da je uspeh zagotovljen. Izpraznitev Porenja se bo gotovo izvršila čim najhitreje. To je po mnenju navedenega lista prestižno vprašanje Francije, da izprazni Porenje prosto-voljno, preden jo bo k temu silila angleška de-lavska vlada. Glede določitve nezavarovanega dela nemških anuitet točno po potrebah za-veznikov so že v poročilu strokovnjakov iz-raženi pridržki, ki bi jih utegnili staviti Fran-cija pri ratifikaciji medzavezniških dolgov.

Razprava o manjšinskem problemu

Madrid, 7. jun. (Tel. »Slov.«) Na današ-nji debati na seji Sveta Društva narodov se je Briand ostro izjavil proti imenovanju stalne manjšinske komisije. Nemški delegat Schu-bergt je sicer izjavil, da bi ta kontrola Društva narodov seveda ne povzročevala vmešavanja v notranje razmere posameznih držav. Briand pa je ugovarjal, češ da bi ustanovitev takega stalnega organa dovela do velikih težkoč in do resnih nevarnosti, ker bi taka komisija postala vir agitacij in novih konfliktov, kateri bi lahko postali nevarnost za velike naloge Društva narodov, ki obstajajo v tem, da Dru-štvo narodov urejuje mir. Varnostne pogodbe za manjšine so seveda najvažnejša naloga Dru-štva narodov, povzročitelji varnostnih pogodb pa so istočasno tudi hoteli, da postanejo manj-šine integrirajo sestavni del države, kateri pri-padajo, ne pa da nastanejo vedno bolj državni sovražni elementi.

Črtanje dolgov nasledstvenih držav

Frankfurt, 7. jun. (Tel. »Slov.«) Pariški dopisnik »Frankfurter Zeitung« doznava, da se bo po končani pariški konferenci bavila nova konferenca o končni ureditvi zavezniških reparacijskih zahtev, ki jih imajo proti na-sledstvenim državam bivše avstrovske mo-narhije in na kateri naj se uveljavi svoječasno med Seydouxom in med zastopnikom Anglije sklenjeni dogovor, da se dolgovi črtajo.

Romunska valuta zagotovljena

Varšava, 7. jun. (Tel. »Slov.«) Ameriški finančni kontrolor za Poljsko Devey se je po vrnitvi iz Romunije izjavil o svojih vtisih, ki jih je v gospodarsko-političnih pogledih dobil v Romuniji. Po njegovem prepričanju je ro-munska valuta zagotovljena. Romunsko gospo-darstvo zaostaja slično kakor poljsko radi ve-likega pomanjkanja gotovine in rezervnega kapitala, kar otežkočuje produkcijo. Stabiliza-cija romunskega gospodarstva zaostaja za Poljsko. Zanimal se je posebno za zgraditev zvez med Vzhodnim in Črnim morjem, med Gdanskim in Galacem, in se o tem informiral v Bukarešti. Končne odredbe pa niso bile svrha njegovega potovanja.

Rekonstrukcija grške vlade

Atene, 7. jun. (Tel. »Slov.«) Po končni iz-volitvi Konduriotisa za predsednika republike je Venizelos rekonstruiral svoj kabinet, iz ka-terega je izstopil zunanji minister Karapanos in nekateri drugi ministri. V kabinet je vsto-pil general Gonatas, ki je bil svoječasno l. 1922 ministrski predsednik revolucionarne vlade. Za zunanjega ministra je imenovan dosedanji mornariški minister Argirolulos.

Pangalos pred sodiščem

Atene, 7. jun. (Tel. »Slov.«) Včeraj zve-čer so morali generala Pangalosa s silo pri-vesti pred parlamentarni preiskovalni odbor, ker ni hotel priti prostovoljno in se zagovar-jati radi zlorabe uradne oblasti v času dik-tature. Pridržali so ga v preiskovalnem za-poru.

Mednarodni poljedelski kongres

Bukarešt, 7. jun. (Tel. Slov.) Danes dopol-dne je bil odprt na slovesen način XVI. med-narodni poljedelski kongres v dvorani poslanske zbornice. Seje se je udeležil tudi regentski svet razen patriarha, ki je bolan. V Bukarešti so pri-šle delegacije skoro iz vseh evropskih držav.

Optantska pogajanja odgodena

Dunaj, 7. junija. (Tel. Slov.) Romunsko-madarska konferenca o optantskem vprašanju se je danes popoldne nadaljevala. Dogovorili so se, da se konferenca za kratek čas prekine in določi prihodnja seja na tork popoldne.

Egiptovski kralj obišče Prago

Praga, 7. junija. (Tel. »Slov.«) Egiptski kralj Fuad bo na svojem potovanju po Evropi dne 26. junija prišel v Prago. Na kolodvoru ga bodo slovesno pozdravili in peljali na Hradčane, kjer bo gost predsednika Masaryka.

Padanje rojstev v Italiji

Milan, 7. jun. (Tel. »Slov.«) Mussolini je izjavil v poslanski zbornici, da pomeni l. 1929. polom prirastka prebivalstva italijanskega na-roda. V prvih štirih mesecih l. 1929. se je šte-vilo rojstev zmanjšalo za 17.000, število smrti pa zvečalo za 90.000.

Primorske vesti

Dr. Janko Kralj, ki je bil nedavno konfini-ran za dobo 5 let, se je v sredo vrnil z Liparskih otokov v Gorico s svojo soprogo Anico. Notranji minister je odredil, da se mu povrne prostost.

Smrtina kosa. — V Opaljem selu je umrl v 26. letu Alfonz Marušič. — Vojak Nemec Danijel iz St. Petra pri Gorici je padel v Napolju skozi okno vojašnice in se ubil. — V St. Petru je umrl vpokojeni uradnik Ivan Čučat, star 65 let. — V Batnjah je umrla 24-letna mladenka Perina Hrušica. — V Kazljah na Krasu so te dni pokopali Albino Kljuder, staro 25 let. — V Idriji sta umrla 66-letni Ivan Šinkovec, rudar, in 78-letna Helena Bezeljak. — V Plavljah je umrla Marija Jamšek.

Utonil je v Soči 68-letni Josip Budal iz Standreža, oče pisatelja prof. Andreja Budala.

Blagoslovitev nove cerkve na Placuti v Gorici se bo vršila v soboto; v nedeljo bo v cerkvi prva sv. maša. Cerkve je bila zgrajena na račun vojne odškodnine.

Roparski napad na župnika. V sredo, dne 29. maja, sta se pončji prikradla v župnišče v Oseku pri Gorici dva roparja. Ko sta stopila v župni-kovo spalnico, se je župnik Franke zbudil. Tedaj je eden izmed roparjev posvetil z električno sve-tiljko, nameril samokres in zaukazal župniku v ita-lijanskem jeziku, naj bo tih. Župnik je prišel kli-cati na pomoč, padla sta dva strela proti njemu, a ga nista pogodila. Roparja sta nato zbežala v družbi s tretjim, ki je stal na straži. Keesneje so našli pred župniščem krinko in električno svetiljko.

Nov list. Fašistični poslanec Domenighini je prišel izdati v Trstu nov tednik »La Fiamma« (Plamen) kot sindikalno glasilo.

Zanimiva razsodba. Pred sežanskim sodi-ščem se je vršila razprava proti št. gg. Albinu Kju-dru, župniku v Tomaju, Josipu Glažarju, župniku v Sežani, Henriku Soncu, župniku v Dutovljah, Mi-haelu Barbiču, deknanu v Povirju in proti g. Pavlu Selovinu iz Sežane. Obtoženi so bili, da so delili Mohorjeve knjige na javnem prostoru brez licence. Ker so obtoženci dokazali, da so delili knjige le članom Goriske Mohorjeve družbe in sicer v za-sebnem stanovanju, jih je sodnik oprostil.

Strelna je udarila v skedenj Franca Vičiča, po-sestnika v Podbrežju pri Podgradu. Zgorela sta senik in hlev.

V Nabrežini so neznanec v nedeljo raztrgali zastavo na novem občinskem domu. Aretiranih je bilo več mladeničev, dva sta bila obdržana v zaporu.

Dunajska vremenska napoved.

Severne Alpe: Začasno majhno, najbrže le kratko zboljšanje vremena, blagi zapadni vetrovi. Južne Alpe: Manj oblačno, nekoliko topleje.

Pri vsaki zabavi, celo pri trenutnem srečavanju, se neestetično občuti, ako prihaja iz ust slab duh. Včasih povzroča tudi kaka želodčna indispozicija slab duh iz ust, večinoma pa je vzrok le nezdrava zanemarjena ustna votlina. Zato pridno grgraj z Odol-om! Odol je čudovito očvrstilo za usta. Odol prodre v vse gube in gubice sluznice ter še dolgo potem nasprotuje povzročiteljem gnilobe in razkrajanja. Ta izvanredni učinek je naredil iz Odol-a to, kar je postal za ves svet: dokazano najboljšo sredstvo za nego zob in ust.

Kaj je novega

Koledar

Sobota, 8. junija. Medard, Pacifik, Maksim.
— Jutri: Primož in Felician.

Naš knezoškofo med Dolenjci

Novo mesto, 5. jun.

Od preteklega petka se mudi v novomeški dekaniji prevz. g. knezoškofo, da deli zopet po 5 letih zakrament svete birme in vrši vizitacijo. V vseh farah sprejemajo Prevzišenega s slavalokii, mlaji, zastavami in cvetjem. Ljudstvo v dejanju kaže, kako ljubi svojega vladiko. Na tem mestu omenjamo sprejem v dolenski metropoli — Novem mestu. Pred vojno in tudi po vojni leta 1919 in 1924 ni bil sprejem tako lep in sijajen. Z izjemo par hiš in mestnega magistrata so vihrale po vseh ulicah, zlasti pa po Ljubljanski cesti trobojnice. Sprejema se je udeležila šolska mladina osnovne šole, ki je stala v špalirju na obeh straneh ulice do Florjanovega trga, dalje predstojniki vseh novomeških uradov, izveniši mestnega županstva, pač pa so se sprejema udeležili nekateri občinski odborniki iz lastnega nagiba, dalje zastopniki raznih prosvetnih in gospodarskih organizacij, Orlov, Orlic, Vincencijeve konference, gimnazije s svojim ravnateljem, dijaške Marijanske kongregacije, Marijine kongregacije in zastopstvo prostovoljnega gasilnega društva. V soboto je Prevzišeni obiskal osnovno šolo, gimnazijo, žensko javno bolnico in kmetijsko šolo na Grmu. Zvečer je zapelo pri podoknicah novomeško pevsko društvo »Gorjanci« prevzišenemu »Dobrodolci«, godbeno društvo je pa zasviralo nekaj točk. V nedeljo, 2. junija je bilo birmanih 392 otrok.

Jugoslov.-italijanska železniška konferenca v Ljubljani

Ljubljana, 7. junija.

Včeraj, v četrtek, se je v poslopiju ljubljanske železniške direkcije, v »Ljubljanskem dvorcu« sestala mešana komisija, ki jo tvorijo naši in italijanski železniški strokovnjaki iz prometno-komercialne, strojne, gradbene in finančne stroke. Jugoslovanski delegaciji načeljuje direktor ing. Klodič, italijanski pa dr. Laloni.

Konferenco je ob 9 dopoldne otvoril pomočnik direktorja g. ing. Klodič. Po pozdravnem nagovoru je poudaril in naznačil namen sestanka te komisije. Je še več spornih vprašanj, ki jih je treba obojestransko rešiti. Predvsem gre za sporazumno ureditev skupne službe v obmejnih postajah Postojni, Podbrdu in Ratečah. Dalje je namen konference, da končnoveljavno likvidira obojestransko stare račune, ki obstoje iz stroškov raznih najemnin, prevozov itd. Predmetna vprašanja so se sicer že parkrat reševala na podobnih konferencah, toda doslej brez končne ureditve.

Včeraj in danes je komisija delala v posameznih odsekih. Storjeni sklepi se bodo pretresali še v plenarni seji, ki se bo najbrže vršila jutri. Izgleda, da bo topot konferenca dosegla zaželeni uspeh.

100 letna čarovnica - zastrupljavalka

Ze leto dni teče pri pančevskem sodišču preiskava proti stoletni starji Anujki Del, ki se je v Banatu preživljala z izdelovanjem strupov, ki so zahtevali več človeških žrtv. Razprava proti čarovnici Anujki Del se bo pričela dne 17. junija. Starša pričakuje razpravo z velikim upanjem, ker je prepričana, da ji ne bodo mogli ničesar dokazati. Toda že sedaj je jasno, da sta dva slučaja zastrupitve, za katera je preskrbela strupe Anujka, več kot dokazana. Pričakuje pa se, da se bodo javile še nove priče, kajti razne pisane in večinoma anonimne ovadbe navajajo še kakih 10 zločinov z Anujkinimi strupi.

Poleg Anujke bo sedelo na obtožni klopi še sedem drugih obtožencev, sokrivcev in zaupnikov Anujkinih.

Anujka Del je doma iz Vladimirova. Sodnija ji prisoja 95 let, sama pa pravi, da ji je vsega samo 93 let, dočim trdijo kmetje, ki se spominjajo še svojih starih očetov, da je že prekoračila 100 let. Kljub tej visoki starosti pa je stara čarovnica zelo žilava, vedra, v zaporu se je celo nekako pomladila. V zaporu je mirna in se počuti kar najbolje. Prav nič ji ni žal njenih žrtv. Mnenja je, da je vršila gotov poklic in kar je naredila, je naredila, ker so ji tako velevali poklicne dolžnosti. Kaj koga briga, kako je vršila svoj poklic... Sama o sebi trdi, kar je nazadnje tudi res, da je delala zdraviila in da je s tem ljudem mnogo koristila.

Fenomenalen pa je njen spomin. Za njeno starost naravnost neverjeten. Spominja se vsake malenkosti svojega življenja, vsake osebe, s katero je kdaj govorila. Pred preiskovalnim sodnikom ne zaide nikoli v protislovja, nikdar se ne zareče. Prav rada pripoveduje, kako je hodila k njej po »zdravniške« nasvete mnoga gospoda, nemška, madjarska, turška, romunska in srbska.

Koncert Akademskega zbora

ki se vrši v ponedeljek, 10. t. m. v Unionu, bo za naše razmere zelo važen glasben dogodek.

Na programu so izbrana reprezentativna dela naše moderne; ves razvoj vokalne produkcije od l. 1900 do danes nam ta program, sestavljen iz samih kvalitete, nazorno kaže: Dev, Pavčič, Lajovic, Ravnik, Premrl, Adamič, Kogoj, Osterc, Ukmar. Večinoma so na programu pesmi, ki se topot prvič izvajajo, tako zanimivi Kogojev »Rekvijem« in »Narodna«, Ukmar »Starka za vasjo« in »Melanholija« ter »Pesem«, Adamič »Kadar kriknemo« Lajovic »Begunka«, »Breza in hrast«, Pavčič »Pesem o kapitanu«, Premrl »Beg«, »Skrivnostni«.

Akademski zbor se je v nekaj letih po svojem pevovodji Fr. Maroltu in po svojem inteligentnem materialu dvignil na višino, nemara najboljšega moškega zbora v državi sploh. Koncert bo tudi z estetskega stališča dostojen manifest proslave desetletnice naše univerze.

Pokažimo pri tej priliki, da nam je univerza res pri srcu in da znamo ceniti naš najboljši zbor in obilno posetimo koncert!

Rezarjev vnuk - tolovajski poglavar

St. Vid pri Stični, 6. junija.

Nad našo okolico visi že dalj časa nekaj težkega. Ko odhajajo ljudje v posteljo, poprej še skrbno zapahnejo okna in vrata, kar imajo kaj vrednejšega, skrbno skrivajo, kajti kdo naj ve: Nemara si Pumper izbere ravno to hišo pri svojih nočnih roparskih pohodih? Pumper — ropar Jakopin je to, po domače pa pravijo hiši, odkoder je doma, tam neke v Potoku, v bukovski občini, »pri Pumperju«. Jakopinov stari oče je bil sloveč rezar, tudi oče je rezar. Tudi sin, ki je zaprt, je izučen rezar. Ampak ropar Jakopin — si je izvolil za poklic ropanje. Prednostni, ki jih uganja mladi Pumper okrog, so že take, da spominjajo na junake kakih roparskih romanov. Postavimo to-le: Pride močna orožniška patrulja, natančno preišče hišo in vsilvi in okolico po Pumpu. Orožniki odidejo, pol ure zatem pa vdere v hišo ropar sam, jo izropa in izginje.

Da si dovoljuje Jakopin take prednostni, mora imeti nekaj prijateljev, ki ga pravočasno opozarjajo na nevarnost, kateri naj se ogne. Pa tudi njegove zločinske grožnje niso brez učinka. Orožnikom je pokazal sled za Pumprom kmet iz Petrušnje vasi. Pumper je za to zvedel in dal enostavno razglasiti, da bo tega kmeta ubil takoj, ko ga najde, če pa to ne bo kmalu, bo pa požgal Petrušnjo vas. Ljudstvo se seveda sedaj trese za svoje domove in se boji za življenje. Ljudje radi tega tudi neradi povedo orožnikom kaj o Pumpu.

Pumpu pomaga pri njegovem zločinskem delu troje možakarjev. Vsi se znajo spretno skrivati in izogibati orožnikom, ki vneto zasledujejo roparje. Kot znano, se je Jakopinov brat prijavil sam oblastem, češ, enkrat mora tako in tako odsediti tisto kazen. Jakopin sam pa ne kaže nikakih takih nagnjenj, temveč je celo razglasil: »Živga me ne bodo dobili v pest! Nimam te navade!«

Mladi Pumper je hodil večkrat spat na svoj dom. Orožniki so sedaj aretirali njegovo mater in očeta.

Jakopin je dajal naropani denar baje tudi materi. Kadar ni mogel do nje, je pa kjerkoli stopil na pošto in po nakaznici poslal materi denar in se podpisal: »Neimenovani dobrotnik!« Odkod pa naj stara Pumpova dobi denar, če ne od sina. Sedaj, ko je vsa Jakopinova rodbina prijeta razen njega samega, bodo menda te intimne vezi med sinom roparjem in njegovo materjo prenehale.

Orožniki neprestanu zasledujejo tolpo, a doslej še niso imeli sreče. Pumper pa nadaljuje s svojimi prednostmi. Upamo, da se bo kmalu vjel v past! Cela Dolenska se bo oddahnila.

Trikratni požigalec prijet?

Sv. Barbara v Halozah, 5. junija.

V času zadnjih dveh let je pri nas večkrat gorelo, ne da bi bilo mogoče ugotoviti vzrok požara. Pogorelo so v tem času te-le hiše:

Hiša vdove Gnilšek, sedaj omožena Kolednik v Dolanah, Mislovičeva hiša v Gruskovcu in hiša Barbare Kolednik. Nikdar ni bilo mogoče dognati, kako je ožen nastal, vendar je bilo precej jasno, da je zažgala požigalčeva roka. Toda za požigalcem tudi ni bilo nobenega sledu.

Toda naši vrli orožniki so bili pridno na delu in so skušali dobiti požigalca. Sedaj so prijeli nekega znanega moža, ki je zelo osumljen požigov. Ta mož ima na vesti že rop, radi katerega je bil že tudi obsojen. Govori se, da je svoje dejanje izvršil na prizadevanje drugih oseb, o čemer bo pa prinesla jasnost preiskava.

„SALONIT“ cementno azbestni škričji

je najboljši material za pokrivanje zgradb

Pesniku Sorškega polja

Podreča, 7. junija.

Naš Simon Jenko, pesnik Sorškega polja ni ostal pozabljen od svojih ljudi! Njegovi častilci so zbrali sredstva in omogočili postavitev dostojnega spomenika. V nedeljo, 9. t. m. bo spomenik slovesno odkrit. Spomenik je kamenit ter bo stal na mestu, kjer je nekaj stala pesnikova rojstna hiša. Ob pol desetih dopoldne bo za pokojnega pesnika brai sveto mašo g. župnik Val. Marčič iz Mavčič. Slovesno odkritje spomenika pa bo ob dveh popoldne. Ob tej priliki bo imel slavnostni govor g. prof. Pirnat. Spominu pesnika se bo poklonila šolska mladina z zastavicami. Dva učenca bosta deklamirala dvoje Jenkovih pesmi: »Molitev« in »Sorško polje«. Moški pevski zbor iz Mavčič bo ob spomeniku zapel nekaj primernih pesmi. Sodelovala bo godba iz Vodice na pihala. Po odkritju bo na vrtu g. Fr. Jamnika vrtna veselica, katere čisti dobiček je namenjen za pokritje stroškov, ki so nastali radi postavitve spomenika. Radi tega na prireditve vabimo vse prijatelje pokojnega pesnika in vse rodoljube sploh!

V Prago!

Samo do 10. junija je še čas.

Sprejememo še nekaj prijav za III. razred po prvotni ceni Din 650 za telovadce in Din 750 za ostale udeležence.

Do 10. junija mora biti plačana vsa potnina, nakar opozarjamo one, ki še niso vplačali celega zneska.

Vsak udeleženec naj sporoči: rojstni kraj in dan, poklic, bivališče, domovinsko občino in srez (okrajno glavarstvo); ali želi obiskati Velehrad ali Olomuc.

Odpotujemo v ponedeljek 1. julija popoldne s posebnim vlakom iz Ljubljane in Maribora; vrnemo se v sredo 10. julija t. l. zvečer.

Mladci in Mladenke, ki se udeležijo naraščajskih dni v Pragi, odpotujejo pod nadzorstvom že 27. junija, vrnejo se skupaj z ostalimi udeleženci 10. julija t. l. Cela potnina za naraščaj znaša Din 500.

Vse prijave naj se pošiljajo na Jugoslovansko Orlovsko Zvezo v Ljubljani, Ljudski dom.

Cas hiti. Prijav, ki bi prišle po 10. juniju, ali pri katerih bi ne bila plačana do takrat cela potnina, ne bomo mogli vpoštevati. Pripravljalni odbor.

Stric Matevž v Ljubljani

Ljubljana, 7. junija.

Gruntal je Matevž, gruntal, pa se je naposled vendarle odločil, da gre v Ljubljano. In šel je. Pa naravnost na velesesem. Potlej pa po opravih v mesto. Hotel je poiskati znanega gospoda dr. U. Ni pa vedel, kje ta gospod stanuje, niti ni gospoda osebno poznal. Le slišal je o njem, videl še nikdar. Kaj torej?

Zgodilo se je, da sem Matevža srečal ravno ob Frančiškanski cerkvi. Od »Uniona« sem jo je mahal, počasi, skromno, na roki obešeno težko marlo, v ustih malo pipico, čedro. Iz žepa mu je gledal mošnjič, v katerem hrani Matevž tobak za pipo.

Na vogalu je Matevž obstal. Povlekel je čedro iz ust, debelo pljunil predse, potlej pa se je ozrl okrog. Tja v Frančiškansko ulico, po Miklošičevi gor in dol, skozi okno v kavarno, naposled pa mu je pogled obstal v zvniku Frančiškanske cerkve. Z roko si je zastrl oči, ko je zrl na uro. Še enkrat je pljunil na cesto, potem pa je zagodrnjal: »Entej vendar, če ga bom našel, če ga ne bom, zločivega dohtarja.«

In se je Matevž počasi prestopil dalje. Mimo je prišel mlad, kodrolas gospod, znani naš komponentist in odličan sodnik. Na njem je hipoma obstalo oko strica Matevža; že je stopil predenj, pa ga je prašal kar naravnost in brez strahu:

»Ste vi dohtar U.?<«

»Ne, jaz pa nisem.«

Matevž je krenil dalje.

Nizdol ob cerkvi, proti mostu. Še sem gledal za njim, dokler se mi ni skril za oglom. Po opravih sem krenil dalje proti sodnji, potem po Dunajski proti glavni pošti — tam sem spet srečal strica Matevža. Zdaj je mož prišel prav do mene.

»Ste vi doktor U.?<«

Moj Bog, kaj bi dal, da sem! sem si mislil ob sebi. In sem možu smeje odskimal:

»Rad bi bil, pa nisem! Odpak, povejte vendar, kaj bi radi temu gospodu?«

»Kaj bi rad! Dobil bi ga rad, pa ga ni v Ljubljani. Zelo toliko sem jih prašal, pa nobeden ni. Kje pa je vendar ta dohtar? Je čudna ta vaša Ljubljana, ko še svojih dohtarjev ne pozna.«

Ko bi ga jaz poznal, tega dr. U. ali vsaj vedel, kje da stanuje, kako rad bi bil Matevžu to povedal. Saj je vendarle nerodno Matevžu, kar takole na ulici spraševati, če je on dr. U.

Kako se cigani ženijo

Sarajevo, 4. junija.

Vedno so ljudje smatrali življenje v prirodi in pod šotori za polno romantike, življenje v prirodi je želja mnogih, ki so izkusili moderno življenje po mestih in ki so se naveličali »stoletja tehnike in novih izumov«. Človek je otrok prirode, toda moderni mestni človek se je od nje že toliko oddaljil, da mu je ostala samo še želja za njo in da včasih globoko vzdihne za svobodnim življenjem v svobodni prirodi.

Vedno smo smatrali cigane kot najbližje prirodi, kot proste, brez običajev in celo brez zakonov. Vendar pa imajo tudi oni običaje, katerih se do skrajnosti konservativno drže in ki izhajajo še iz časov, ko se za folkloristiko v današnjem smislu besede niti vedelo ni.

Dolga karavana mršavih konj, sivih oslov, kodrastih psov in golih ciginov je šla skozi Sarajevo. Vodil jo je ciganski poglavar, spremljalo pa jo je nekaj policistov iz bojznji, da se ne bi cigani ustavili v mestu.

Vaš dopisnik je obiskal tabor teh ciginov. Cigani žive v posamnih skupinah. Vsaka skupina postane takoj vsa ponosna, čim opazi, da se kako dekletce iz njihove srede razvija, da postaja »zrelo deklec«. Oči mladeniča iz druge skupine ali tabora se goreče obračajo za mlado deklico, katero »jenic« zopet ljubosumno čuvajo kot zaklad ali kapital ter se z njo ob vsaki priliki ponašajo. Poglavar pa je seveda najbolj ponosen, kajti končna odločitev je v njegovih rokah. Oba mlada človeka se seznanila, se obiskujeta in shajata, toda vedno v prisotnosti drugih. Nikoli se ne pripeti, da bi deklica odšla brez dovoljenja starešine. Ko se približa čas snu-bitve, prihaja poglavar mladeničeve družine, včasih z mladeničem, najbolj pogosto pa sam v tabor deklice, kjer se pogaja s starešino in njenim očetom. V kolikor je dekcle lepše, toliko več velja, pogoj pa je, da se plača v zlatu. Upoštejajo se tudi premoženjske razmere dekletovega očeta. Slučaj, pri katerem je bil prisoten vaš dopisnik, je bil zaključen z 22 dukati, to je v naši sedanji valuti približno 11.000 dinarjev. Snubee pogoste s kavo in žganjem. Snubitev pa se redno vrši pred pogostitvijo. Ako starešina ženina ni voljan šteti zahtevano vsoto denarja, se snubci vračajo, ne da bi pokusili pripravičeno pijačo. Če pride do snubitve, se denar odšteje pred poglavarja dekletove skupine. Ko je poglavar preštel denar, ga prestejejo še vsi prisotni, ki so v gotovem oziru tudi priče, nato pa se vrši pogostitev. Ko je vse gotovo, se vsi napotijo do dekletove skupine sporočiti, da je dekcle zasnubljeno. Tedaj dekcle poljubi roko najprej poglavarja svoje skupine, nato roko poglavarja ženinove skupine in po vrsti vseh starejših, ki so prisotni. Ako je dekcle dovršilo 13 let, gre takoj pod šotor svojega ženina, če pa je mlajša, ostane pod svojim šatorom, dokler ne dovrši te dobe. Za denar, ki ga je dobila deklica od svojega ženina, si kupi potrebne obleke. Če se po cigansko poročeni par po cigansko loči, je treba znesek vrniti možu v zlatu.

Osebnosti

★ Poroka. V Osjeku se je 4. t. m. poročil v trdnjaviški cerkvi g. Dragotin Sturm, kapetan 41. peš. polka, sin odvetnika dr. K. Sturma v Metliki, z g. Štefco Pilar, vdov. san. podpolkovnika dr. Pilar-ja. Poročil ju je g. kanonik in dekan Bezetsky, kumovala pa sta nevesti g. dubrovniški škof dr. Josip Marijo Carevič, ženinu pa g. Franci Hrehorič, veletrgovca v Ljubljani. Med obredom je igrala na orgljah globoko čustveno ženina sestra ga. Anica Fajdigova. Novoporočencema obilo sreče!

★ Iz vojaške službe. Imenovani so za veterinarske pomočnike V. razr. veterinarski uradniki Ivan Drinovec, Rudolf Rajhel, Mirko Jagodice, Slavko Stambuk, Miroslav Šimenc in Drago Ogorelec. — Izpit za čin rez. topniškega podporočnika so napravili v šoli za rezervne pehotne in topn. častnike med drugimi sledeči naredniki gojenci: Ivan Bele, Nikolaj Svare, Branimir Tancig, Vladimir Černoš, Karl Hojker, Anton Bajec, Ivan Anral, Vladimir Klobučar, Bruno Daič, Vladimir Kukovec, Peter Verner, Rihard Maksand, Egon Hager, Ludvig Stajmec, Stefan Sule in Rudolf Smit. — Nižji tečaj topniške šole streljanja v Nišu so dovršili naslednji poročniki: Bruno Auman, Oton Elbinger, Franjo Šmigoc, Peter Kučej, Josip Kružič, Ivan Hiltree, Vladimir Savič, Ciril Peče, Ivan Lovrič in Aleksander Elemer.

Ostale vesti

★ Umrli je včeraj v Stični g. Ignacij L. m. p. r. t. bivši lesni trgovec, znan širom Dolenske, v starosti 78 let. Pred 3 meseci se je pri znani železniški nesreči v Radohovi vasi smrtno ponesrečil njegov sin. Dasi je bil navzlic svoji starosti zelo čil in zdrav, vendar tega udarca ni mogel preboleti.

★ Opozarjamo na današnji ponovni razpis novo ustanovljene Agrarne banke in današnjem »Slovencu«.

★ Razpisano je mesto docenta na stolici za mednarodno javno pravo na zagrebški pravni fakulteti. Kandidati naj pošljejo prošnje rektoratu univerze v Zagrebu do 15. oktobra 1929. Priložiti je treba svoja dela, dokumente ter opis življenja.

★ Vreme. Včeraj ob 8 zjutraj je kazal v Ljubljani barometer 757.1, toplomer 21°C. Poloblačno. — V Mariboru: barometer 754.4, toplomer 23°C. Večinoma oblačno. — V Zagrebu: barometer 757, toplomer 23°C. Poloblačno. — V Belgradu: barometer 757.9, toplomer 22°C. Lepo. — V Skoplju: barometer 758.7, toplomer 24°C. Lepo. V Splitu. barometer 758.7, toplomer 24°C. Lepo.

Premijo 1 milijon 200.000 dinarjev

je dobila dne 6. junija t. l. pri nas kupljena polovična srečka štev. 42-126

Bankovno komanditno društvo

A. REIN I DRUG - ZAGREB

Gajeva ul. 8, Trg kralja Tomislava 17, Preradovićev trg 5

★ **Strašen samoumor v Šibeniku.** V Šibeniku je bil izvršen v četrtku v popoldanskih urah strašen samoumor. S četrtega nadstropja Zadrugne banke je skočil upokojeni častnik vojne mornarice Marko Lukič. Samoumor je izvršil v duševni depresiji. Trpel je namreč za padavico in je bil že dve leti v umobolnici. Lukič je skočil s terase, držel v rokah dvoje pisem. Pri skoku se je zapletel v električno omrežje, nato pa je telebnil s strašnim udarcem na pločnik ter je bil na mestu mrtev. Vse to se je odigralo v teku nekaj sekund, da ni mogel duševno bolnemu človeku nihče preprečiti groznega dejanja.

★ **Katastrofalen nalič nad Kninom.** V okolici Knina v Dalmaciji je prišlo do elementarne katastrofe, ker so se utrgali oblaki. Velika poplava in nevihta sta uničila mnogo polja in livad ter pokončala setev. Razen tega je razdrila tudi državno cesto, ki jo je zgradil še maršal Marmout in so jo nedavno popravili. Cesta je poškodovana v dolžini kakih 6 km. Težko kamenje, v teži več tisoč kilogramov, je poplava odnesla precej daleč. Najtežje je trpela vas Pokače in Turč. Okrajni glavar je takoj odšel na kraj nesreče. Škoda se čeni na 6 milijonov dinarjev. Prebivalstvo je zaprosilo oblasti za hitro pomoč. Brezplačno bodo razdelili seme onih žitaric, ki se morejo še sedaj zasejati.

★ **Umor v Sandžaku.** Pred dvema dneva sta bila blizu Plevlje v Sandžaku ubita Hajdar Pašić in njegov prijatelj Hadžija Mujagić iz Belega polja, ko sta se vračala domov. Okrajni glavar v Belem polju je uvedel energično preiskavo ter je prijel morilce v osebah učitelja Luke Kovača iz Ivanja, delavca Novice Tešića in blaginjaka Vukašina Obradovića ter delovodje Milovana Bajevića, nastavljenec zatonske občine. Te aretacije so izzvale v vsej okolici veliko senzacijo.

★ **Avtogetonski in mizarski tečaj v Ljubljani.** Zbornica TOI ponovno opozarja mojstre in pomočnike, da prijavijo najkasneje do 19. jun. t. l. svojo udeležbo za avtogetonski tečaj (15. do 24. jun.) odn. za tečaj za mizarsko luženje (15. do 17. jun.). Oba tečaja se vršita celodnevno v delavnici tehnične srednje šole v Ljubljani ter se prične pouk 15. junija ob 8 zjutraj. Prijave, ki bi prišle po 10. jun., se ne bo moglo več upoštevati. Udeleženci, ki bodo sprejeti v tečaj, dobe obvestilo in podrobna navodila s posebnim dopisom.

★ **Reja domačih zajcev.** Spisal dr. Štefan Vozzka, Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 10. — Knjižica zlasti razpravlja o postanku domačega zajca, njegovi naravi in načinu življenja, o plemenskih vrstah (s slikami), o hlevih in kletkah (s slikami), o krmljenju in krmljih, o plemenitvi in negovanju (s slikami), o boleznih in škodljivcih, kako je zajca zaklati in kako je njegovo meso okusno pripraviti (s slikami) in še o raznih drugih vprašanjih, ki utegnejo zanimati naše zadržane. Priprava zajčjega mesa v domači kuhinji bo vsakogar gotovo zanimala. Navedenih je tudi 11 kuhinjskih receptov za pripravljanje raznih okusnih jedi. Zajčje meso ni nič slabše kot teletina, po redilnosti pa je še več vredno. — Knjiga je danes posebno aktualna, ker je razstava kuncv na velesejmu zelo dobro obiskana.

★ **Nevednost je najdražja stvar na svetu** in to zlasti ona, ki ogroža narodovo zdravje in izkoplje stotisočim prerani grob. Mnogi predsodki in krivi nazorji še vedno prevladujejo v ljudskem mišljenju in ovirajo spoznanje nevarnosti. Namen Stalne higijenske razstave na ljubljanskem vele-

sejmu pa je ravno, pomagati ljudstvu, da se s pomočjo razstavnega materiala in poljudnih zdravstvenih predavanj pouči o glavnih higijenskih zahtevah in predpisih. Razstava nudi vsakomur dovolj zanimivega in poučnega, o čemur nam pričajo že nekateri napisani številni oddelki kot n. pr.: žetev jetike, — ne boj se solca, zraka in vode, — sport, — alkohol, — slepič, — golša, — nalezljive bolezni, — rak, — sifilis, — stanovanje, predpogoj higijenskega življenja, — prva pomoč, — obrtna higijena, — žena, nositeljica higijene v življenju itd., itd. — Razstavo je poleg velikega števila šolske mladine obiskalo do sedaj že nad 18.000 odraslih, ki so se o njenem ustroju in prebogati vsebini izražali pohvalno. — Opozarjamo, da prireja Higijenski zavod v Ljubljani take razstave v mali obliki tudi po deželi, ako se pokaže v kakem kraju za to količjak zanimanja. Tozadevne prijave sprejema tudi vodstvo razstave.

★ **Uš, bolha, stenica, muha, komar in podgana** kot prenašalci težkih bolezni, se glasi naslov filma, ki bo predvajal danes ob 11. in 16. uri na Stalni higijenski razstavi na Velesejmu v Ljubljani. Ob 17. uri predava zdravnik Higijenskega zavoda dr. K. Petrič o temi »Mrčes — prenašalci bolezni« s predvajanjem filma.

★ **Ugoden nakup perila!** — Moško perilo, delavsko in tudi finejšo vrste cefir, popelin prodaja ta mesec pod tovarniško ceno tovarna perila »Triptac«, Kolodvorska ulica 8, nasproti hotela Strukelj.

★ **Schulz Universal** tehnične so raznih zunanjih oblik, zato so porabne za vsak obrat. Zahtevaje brezobvezno ponudbo ali poset zastopnika. Jugo Schulz, d. z o. z. Ljubljana.

★ **Viktor Sedejva gostilna v Kolodvorski ulici 28,** toči odsej izborna belo vino po 12, 13 14 in 20 Din liter, vrček piva po 4.50 Din.

★ **Kolo srpskih sestara iz Sarajeva** in ženska podružnica Gajreta iz Sarajeva imata na velesejmu razstavljene svoje lepe narodne vezenine. Kupujte ta krasna ročna dela, ker s tem pomagete tudi mnogim siromašnim ženam, ki jim je to edini vir dohodkov.

★ **Poznati Woywodanski Psychographolog** Winterry došao je v Ljubljano. Prva publiku cee dan: Hotel »Slone«. Novosadska Seansa Winterry u jednoj kriminalnoj stvari izazvala u to vrijeme — veliko uzbudenje.

★ **Korpulentni ljudje** morejo s skrbno rabo naravne »Franz-Josef« grenčice doseči izdatno izpraznjenje črev brez napa. Številna strokovna poročila potrjujejo, da so z učinkom »Franz-Josef« vode zelo zadovoljni tudi bolniki, ki jih muči bolezen na ledvicah, protinu, revmatizem, kamena ali sladkorna bolezen. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Parola za nedeljo: VELESEJEM!

J. V.:

Vesten vojak

»Enega moža potrebujem,« je zaklical narednik, ko je stopil v sobo, v kateri je okoli mize sedelo kakih deset vojakov. Med zidovjem vojašnice je bilo kolikor toliko prijetno hladno, zunaj pa je žgalo vroče julijsko solnce. Narednik je možto, ki se je delalo kot da nič ne sliši, premeril s znanim srepim pogledom. Ker se le ni hotel nihče odzvati, je udaril ob mizo ter vprašal, ako se kdo javi prostovoljno.

Kdor je bil kdaj vojak, ta dobro ve, kako prijetno de opoldanski počitek po napornem vežbanju celega dopoldneva. Tudi to je znano, da se le prav redkokdaj primeri, da bi se kdo prostovoljno javil za delo ter si tako prikrajšal odmor.

Zato pa je bilo nekaj izrednega in skoraj neverjetnega, ko se je javil redov Fruga, ki je bil baš naslonil glavo na mizo, da bi nekoliko zadremal. Narednik je napravil obraz človeka, ki že davno več ni verjel v človeške čednosti. Od začudenja ni mogel drugače kot da je vojaka vprilo možta javno pohvaliti: »Tako je prav, Fruga, jako lepo od vas. Zapomni si bom, da ste bili edini mož med samimi lenuhi. Pojdite za menoj.«

In Fruga je šel, pa še prav rad je šel, ker je imel tako nekam nemirno vest in v vojašnici se ni kar nič dobro počutil. Poleg vojašnice je bilo nekako grmovje, katero so naliveži nazivali »park«. V tem grmovju pa je ob tem času slonelo razbito dvokolo, česar pa

trenutno še ni nihče drugi vedel samo kot Fruga. Ko se je namreč pred pol ure vozil po »parku« s kapetanovim kolesom, ga ni nihče videl, tudi v onem hipu ne, ko je tresil s kolesom v drevo ter telebnil po tleh. In sedaj je Fruga stopal z narednikom prav v bližini razdejanega kolesa. Vest mu ni mirovala, da ne bi tako mimogrede pripomnil: Gospod kapetan je, kakor še mi zdi, nekje tu v bližini, najbrže v pisarni.

»Tako, mar ste ga videli?« je vprašal narednik.

»Ne, njega ne, pač pa njegovo kolo je tam ob onem grmovju,« je odvrnil redov Fruga z izrazom nedolžnega deteta ter zamahnil z roko proti kolesu, dobro vedoč, da od tu kolesa niti videti ni mogoče.

»Gotovo ima kaj opravka v pisarni,« je odvrnil narednik, ter se niti ozrl ni v smer, kakor je kazal vojak. »Sicer me pa nič ne zanima, če je stari tu, ali ne, jaz imam svoj posel.«

Ta posel ni bil težak. Na mizi koncem vojašnice je bilo več nabojev municije, kakršno rabijo za vežbanje in to je moral Fruga pod nadzorstvom narednika osnažiti in spraviti v red. V dobri uri je bilo delo gotovo.

Med tem časom pa so se v vojašnici vršili neprijetni dogodki. Kapetan je strahovito razgrajal, ko je po daljšem iskanju našel svoje uničeno kolo. Takoj je ukazal nastop ter strogo poizvedoval po storilcu. Grozil je s kazenskimi vežbanjem in drugimi, vsakega vojaka z najhujšim strahom spreletajočimi grožnjami. Seveda je vsak vojak zatrdjeval svojo nedolž-

nost, tako da kapetan za enkrat ni mogel drugega kot ukiniti vse nedeljske dopuste, katere je bil že podpisal. Naročil je še podporočniku, da naj poskusi dognati kriveca ter čemerneга obraza odšel.

Proti večeru se je zopet vrnil in ko je slučajno naletel na narednika in Fruga, ju je hitro pričel spraševati, je-li sta koga videla, ki bi se bil vozil z njegovim kolesom in ga potem vrge v grmovje.

»Kolo? Mar ni Fruga nekaj omenil o — — —. V prepričevalnem tonu je narednik odvrnil: »Ko sem šel z redovom Frugom na delo, je kolo še ondi slonelo, gospod kapetan.«

»Vrag naj zna, kdo je bil,« je mrmral kapetan. »Sicer pa, čemu ste baš Frugo vzeli na delo? Ta je danes že itak več storil kot drugi, ker sem ga jaz poslal po nekem opravku. Zakaj mora baš on vse storiti?«

»Pokorno javljam, gospod kapetan, da se je Fruga prostovoljno javil na delo,« je porotal narednik.

Kapetan je zadovoljno meril tako vestnega vojaka, ki je vsak hip pripravljen storiti še več kot pa mu velevala dolžnost. »Veseli me, da imam tako vestnega vojaka v četi kot ste vi, Fruga. Le vedno tako naprej.«

Naredniku pa je velel: »Torej, kakor sem že odredil, za prihodnjo nedeljo so dopusti ukinjeni za celokupno moštvo izvzemši seveda redova Frugo. Ob prvi priliki pa ga predlagajte za povišanje v kaplarja, ker je tako vesten vojak.«

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Nocoj bodo imele nočno službo lekarne: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

*

○ **Udeležence božjepotnega izleta v Smartno pri Litiji** opozarjamo, da se zbiramo pred glavnim kolodvorom, kamor naj vsakdo pride najkasneje ob 4.45 zjutraj. Vozna karta do Litije naj se da pri blagajni žigosati z mokrim žigom, da dobi veljavnost za brezplačni povratek.

○ **Mestni občinski svet.** Redna javna seja mestnega občinskega sveta se vrši v torek, dne 11. junija ob petih popoldne. Na dnevnem redu so poročila raznih odsekov in nadomestne volitve v upravni odbor Mestne hranilnice. Po javni seji se vrši tajna seja.

○ **Znižanje proračuna mestne občine** ima kljub temu, da je to večina ljubljanskega prebivalstva z veseljem pozdravila, seveda tudi neugodne posledice. Tako se bo moral na primer mestni socialni urad pri izdalkih omejiti izključno le na lanskoletno višino. Več kot polovici oseb, ki hodijo z različnimi prošnjami na mestni socialni urad, mora odrekati podpore. Odpravljene so vse izredne podpore razen najpotrebnejših. V proračunu socialnega urada je črtana postavka za generalno varuštvo otrok, ki je lani ni bilo. — Veliko število deložnic, ki se napovedujejo, ima poleg vsega še to neugodno posledico, da je pritisk oseb, ki žele priti v zavetišče za onemogle, vedno večji. Mestni socialni urad seveda ne more ustreči tem prošnjam, ker je zavetišče že sedaj prenapolnjeno.

○ **Smrt ponesrečene starice.** Včeraj smo poročali o težki nesreči 70letne kuharice Marije Pire, stanujoče v zavodu sv. Marte. Pirčevi so kolesa vlaka na dolinskem kolodvoru strla levo nogo. Bila je prepeljana v bolnišnico, kjer pa je včeraj ob 9 zjutraj za poškodbami umrla.

○ **Na mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani** je otvorjena razstava risarskih in ročnih del gojenk zavoda in sicer v soboto, 8. t. m. od 14. do 18. ure in v nedeljo, 9. t. m. od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Na ogled so vabljeni vsi, ki se zanimajo za šolsko ročno delo gojenk na tem zavodu.

○ **Razstava rish moških in ženskih ročnih del na državnem učiteljsku** je odprta danes in jutri. Cenjeno občinstvo se vabi k obilnemu obisku. — Kakor smo izvedeli od merodajne strani, je razstava zelo zanimiva.

○ **Pogrebno društvo Marijine bratovštine v Ljubljani** sporebno svojem članstvu, da je sklenilo z Mestnim pogrebim zavodom pogodbo, po kateri se je Mestni pogrebni zavod zavezal, da preskrbi našim članom celoten pogreb, in sicer se vrši od sedaj naprej prevoz mrtvega člana z zaprtim steklenim vozom brez vsakršnega doplačila. Ker je čla-

narina z ozirom na dostojen in lep pogreb malenkostna: letno 60 Din ali mesečno 5 Din, vabi odbor vsakogar, da pristopi v njegovo članstvo. Novi člani se sprejemajo v Hrenovi ulici št. 6. — Odbor.

○ **Študent pobegnil.** 13-letni Marijan Lozar, dijak II. realne gimnazije in doma iz Cernomlja, je zelo nemiren fant. Vedno ga nekaj vleče proti morju. Ze dvakrat je pobegnil od doma, toda obkrot so ga vrnili domov. V tretji gre rado, si je mislil fante in jo pobrisal sedaj neznanokam, najbrže zopet proti morju.

○ **Ob Masarykovi cesti** se nove stavbe hitro dvigajo in bližajo dovršitvi. Mikličev hotel je dozidan ter so že pričeli z zunanjim snajenjem. Gornji del stavbe je na zunaj že povsem dovršen; posrečena je barva zunanjih zidov. — Palača Vza-jemne zavarovalnice je dodelana do vrha prvega nadstropja; te dni so začeli zidati drugo nadstropje. Na kraju Masarykove ceste, ob Dunajski cesti, torej vogelno parcelo bo v kratkem zazidala trdka Gregore v Ljubljani. Trdka bo tukaj postavila veliko trgovsko hišo, ki je preračunana na več milijonov Din.

Maribor

□ Na tukajšnji državni gimnaziji je započel svoje poslovanje ministrski odposlanec, g. univ. profesor iz Ljubljane, dr. Fran Kidrič, pod čigar predsedstvom se bodo vršili vsi tečajni izpiti; pismeni se prične v ponedeljek, dne 10. t. m., ustneni pa 17. t. m.

□ **Veličasten pogreb preminulega športnika.** Včeraj popoldne ob 5 se je vršil pogreb tragično umrlega 20letnega Karla Pavlina, člana SK Zvezničar. Spreveda, ki se je razvil od starega pokopališča, so se udeležili korporativno vsi člani tukajšnjih športnih klubov: »Zvezničar«, »Maribor«, »Rapid« in »Svoboda«, poleg teh pa njegovi stanovski tovariši, železniški uradniki ter množičevilni prijatelji in znanci. V sprevodu sta korakali godba »Drava« ter železničarska godba. Povsod, kjer se je pomikal sprevod, se je nabralo mnogo občinstva, zlasti ob Gosposki ulici, Glavnem trgu ter ob Državnem mostu. Računa se, da se je pogreba udeležilo do pet tisoč ljudi. Na grobu je odpele pevsko društvo »Drava« žalostinko umrlemu tovarišu v slovo. Poslovilno besedo sta govorila zastopnik športnih klubov v Somboru, Vinkovcih in Virovitici ter predsednik SK Zvezničar. Pogreb vrlega in požrtvovalnega mladega športnika je zapustil globok utis. Ves Maribor sočustvuje s težko prizadetimi sorodniki in obžaluje težko izgubo agilnega športnika.

□ **Iz seje mestnega sveta.** Dovolil se je izplačilo podpor Ljudski knjižnici v znesku 15.000 Din ter Decjemu dispanzerju v iznosu 10.000 Din.

□ **Tujski promet** izkazuje v preteklem mesecu 2326 prijavljenecv in sicer 1866 iz naše države, 460 pa iz inozemstva (večinoma iz Dunaja in Grada).

□ **Mesec dni v Dravi.** Z ozirom na utoplenca, ki so ga predvčerajšnjim našli v bližini Hajjevega posestva v Kamnici, se je mogla včeraj ugotoviti njegova identiteta. Gre za trulpo šofera Rudolfa Glaviča, ki je bil dne 5. maja skočil pri Marenbergu v Dravo. Kakor smo že svojčas poročali, je omenjeni Rudolf Glavič šofiral avto št. 16.514, v katerem sta se poleg lastnika dotičnega avtomobila vozila še neka dama in neznan gospod. V bližini Marenberga pa je priletel avto v občestno drevo ter zdrknil v jarek. Ves preplašen je zdrvel Glavič proti Dravi ter se poglaval v njeno valovje, ostala družba pa se je bila rešila ter ni mogla izpovedati, kaj se je bilo z Glavičem zgodilo.

□ **V odobrenem mestnem proračunu** se predvideva pobiranje med drugimi sledečih doličad: 100% na zemljarino, 30% na zgradarino, 100% na pridobnino, 140% na drž. trošarino od vina in vinskega mošta, na sadjevec od hl 5 Din. Razen tega samostojno naklado na pivo 60 Din od 1 hl; na navadno žganje po 20 Din od vsakega litra, na poslajeno žganje in likerje nad 20 stopinj 20 Din od vsakega litra, pod 20 stopinj pa 10 Din, od vsake steklenice šampanja po 25 Din.

□ **Razstava ročnih del in risb** se vrši na tukajšnjem drž. ženskem učiteljsku. Razstavni prostori se nahajajo v razredu 4. letnika; razstavile so gojenke prvih treh letnikov, vadnica pa ima svoj poseben razstavni odelek. K razstavi, ki je odprta danes in jutri od 8 do 18, se vabijo vsi zanimanci.

□ **Sredi gradbene sezone.** Gradbeno dovoljenje so dobili: Josip Matek, za enonadstropno stanovanjsko hišo v Koroščevi ulici; Josip Grabner za prtilično stanovanjsko hišo v dr. Rojnovi ulici; Josip Wagner za prtilično stan. hišo v Fochovi 26; Anton Obreza za prtilično stanovanjsko hišo v Delavski 28; Franc Klasinc za enonadstropno stanovanjsko hišo v Vrbnavi 59; Jusip Zalezina za prtilično stanovanjsko hišo v Viktor Parmovi ulici; Jakob Perhac za prireditelj podstrešnih sobic v Trdinovi 3; Josip Rosenberg, gradbo žitne menjalnice v Jezdarski 13; Josip Holecček za prtilično stan. hišo na Betnavski 45; I. Pregrad za gradbo trg. paviljonov v Cafavi ulici; K. Scherbaum in sinovi za gradbo prodajalnih paviljonov na voglu Kopališke ulice ter Aleksandrove ceste; A. Golž za benc. črpalko na Aleksandrovi c.; Slavko Vidmar za gospodarsko poslopje v Gajevi 15; D. Valjak za povečanje tkalnice v Cafavi 7; M. & P. za postavitev reklamnega kioska na voglu Aleksandrove in Sodne ul.; Franc in Julijana Karner za prtilično sta-

novanjsko bišo v Kettejevi ul.; Martin Medvešček za pritično stanovanjsko hišo v Koseskega ulici ter Matej Supanc za gradnjo hladilnice.

□ Smolo je imel ponočni grdn, ki je v noči od četrtka na petek polomil ograjo v Koroševi 23, razbil okno pisarne stavbnega podjetja Acceto in dr. ter pretaknil predale pisalne mize, ki jo je s silo odprl. Pa ni bilo niti facka; pač pa si je privoščil namizno uro in še pet stampljk za — masčevanje. Potem pa je še računsko knjigo pogal na dvorišče ter jo odhlačal v noč — rebus infectis. Grdn mora biti prebrisan dečko; šipo na oknu ter okenski okvir je pomazal z ilovico ter s tem preprečil posnetje prstnih odtisov, ki bi ga utegnili izdati. Falot!

□ Iz nezgodne beležnice. 31letni delavec Miloš Hrasdira se je zgrudil na Glavnem trgu na tla ter dobil pri padcu težke poškodbe na glavi. 45letno železničarjevo soprogo Uršulo Vračko pa so na Vodnikovem trgu zgrabili srčni krči da je revica obnemogla ter zadobila pri padcu obšutne poškodbe na glavi. Oba ponesrečenca je rešilni oddelk prepeljal v bolnišnico.

□ Z delovnega trga. Takoj dobe zaposlitev preko tukajšnje Borze dela 3 žagarji in 3 tesarji.

□ Preminul je Josip Težak, kočijaž, 45 let star. Pogreb danes ob 17 iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

□ Tukajšnja rešilna postaja je posredovala pretekli mesec v 183 slučajih in sicer pri 83 nezgodah, 31 kirurških ter 34 notranjih obolenjih.

□ Sit življenja. Proti 23 se je 27letni kolenjerec Štefan Sch. iz Meljskega dvora zgrudil na Koroški cesti v bližini Ribiške ulice v nezvesti na tla; višji stražnik Josip Škerjanc je o tem takoj obvestil rešilni oddelk, ki je ponesrečenca prepeljal v bolnišnico; tam so ugotovili, da gre za zastrupljenje z arzenikom. Nesrečnež pravi, da je hotel radi bede v smrt.

□ Izginila je brez sledu 50letna Marija Babič, soproga vpokojenega železničarja. Ze 2. t. m. je bila odšla od doma in se odtlej ni več vrnila. Obstoja domneva, da se je Babičevi pripetila kakšna nesreča.

□ Za šest jurčkov ga je olernažila. Prišel je Gregor R., posestnik iz Gradišča v Maribor ter dvignil pri nekem lesnem trgovcu 6400 dinarjev. Pa se je prigodilo, da je napravil Gregor poznanstvo s Speluzo V., perico po poklicu, staro grešnico po bistvu in pestri preteklosti. Skupaj sta srebrala najboljši vinček in potem tudi skupaj prenočevala. Ko se je Gregor zavedel položaja, je opazil, da je dobrikava Speluzo izginila in z njo vred tudi šestorica lepih novih »jurčkov«. Seve so negodnico iztaknili ter našli pri njej še pet jurčkov in celo nekaj čez. Ubogi Gregor...

Celje

□ Primorci ter člani Jugoslovanske matice in »Soček« iz cele Slovenije v nedeljo 9. junija 1929 vsi v Celje na skupni izlet. Polovična vožnja.

□ Knjige Slovenske Matice so došle. Člani jih dobe pri poverjeniku g. Zorko v pisarni okrož. sodišča proti izkazilu o plačani članarini.

□ Ribarsko društvo Celje ima v soboto dne 8. junija 1929 ob 7 zvečer v gostilniških prostorih hotela Balkan v Celju svoj redni letni občni zbor.

□ Celjsko pevsko društvo proslavi svojo 85letnico s slavnostnim koncertom, ki se vrši drevi ob pol 9 v veliki dvorani Celjskega doma. Društvo je najstarejše slovensko društvo v Celju obče, ki deluje in poslednji čas pod neumornim vodstvom dirigenta g. P. Segule tudi dejansko učinkovito prispeva h glasbeni kulturi našega glasbeno sicer revnega mesta. Interesantno bo slišati poskus spremljanja pesmi z našim narodnim glasbilo harmoniko.

□ Stavbeno gibanje v Celju. Stavbeno gibanje v Celju stoji letos v znamenju dogotavljanja in snajenja že lani pričetih stavb. Centrum zanimanja je kajpak veličastna palača Ljudske posojilnice, ki sicer polagoma, a vidno dobiva svoje končne forme. Zunanji omet je v višini podstrešja in III. nadstropja deloma gotov. Pri tako velikih dimenzijah, kot jih ima ta stavba, je seveda napredek le malo viden. Poslednji čas je poleg tega skoro vsa stavbenikova energija koncentrirana na gradnjo velike dvorane, odra in stranskih prostorov, kar se vse nahaja v notranjosti stavbe. — Zelo hitro se je dvignila v II. nadstropje prej enonadstropna stavba trdke Stermečki, kjer je na prolečju stavbe opaziti nov naslov »Trgovski dom«. Kolikor je mogoče sedaj presoditi, bo tudi ta renovirana stavba mnogo pripomogla do zunanje reprezentativnosti celjskega mesta. Kakor na palači Ljudske posojilnice vsi tudi tukaj dela stavbena trdka Konrad Golgranc, ki je na teh dveh stavbah pokazala izredne zmožnosti. — Stavba »pri kronci« se polagoma bliža dograditvi. — Le polagoma vstaja na Lanovžu nova naselbina dvojnatih enodružinskih hišic kot sad tozadevne stanovanjske akcije mestne občine.

□ Na naslov hišnih posestnikov! Poslednji čas, ko je odpravljena stanovanjska zaščita, se katastrofalno množe stanovanjske odpovedi in neprimerna zvišanja najemnin. Znani so nam slučaj, da posamezni hišni posestniki kar za več sto dinarjev dvigajo najemnine in da brezobzirno mečejo na cesto stranke, ki so jim dalje časa v redu plačevale najemnino, pa so sedaj iz kakega malenkostnega razloga postale gospodarji nesimpatične. Četudi smo mnenja, da imej hišni lastnik v svoji morda celo zelo težko pridobljeni hiši pravico gospodarja, vendar ne more služiti v čast hišnim posestnikom, če trenutno stanovanjsko bedo izrabljajo ali z neusmiljenimi odpovedmi povečujejo. Izrečno pripominjamo, da smo pobudo za prednje vrstice dobili od hišnega gospodarja — poštenjaka in socialno čutečega moža.

□ Samomor sodnega kancelista. Včeraj zjutraj so našli obešenega na oknu svojega stanovanja 50letnega vpokojenega sodnega kancelista Karola Novaka. Novak stanuje s svojo družino, že 4 mesece težko bolno ženo in tremi 7—11 let starimi otroci, v Gosposki ulici št. 18. Pokojnik je imel tik kuhinje svojo sobico, kjer se je zadnji čas bavil z lito-grafijo. V četrtek zvečer je bilo še okoli 11 ponoči slišati iz sobe ropot. Proti jutru je Novak v postelji kadil cigarete, nato pa je sedeč na postelji vzel rezilo brivskega aparata in si z njim z globoko zarezo v levo roko prerezal žilo odvodnico. Po tem dejanju, vsled katerega je steklo precej krvi na tla ob postelji, je navezal vrv na kljuko nad oknom in se obesil. Policija, ki je samomorilca spravila z vrvi, ga je našla že trdega in je bil vsak poskus umetnega dihanja brezuspešen. Truplo so prepeklili v mrtvašnico okoliškega pokopališča. Novak je bil močno živčno bolan in se je vrh tega zadnje čase hudo udal pijači. Tudi na predvečer tragične smrti je bil vinjen. Zalostna smrt v mestu dobro znanega moža je zbudila splošno sočutje z zapuščenim vdovo in mladoletnimi otroci.

□ Nenadoma je umrla na svojem stanovanju zadeta od kapi ga. Franja Frischkovič, vdova po zemljeknjiznem knjigovodji, in mati vpokojenega višjega revidenta drž. železnice g. Janka Frischkoviča. Gospodu revidentu, ki je dolgoletni zvesti naročnik našega lista, in njegovi soprogi izrekamo iskreno sožalje.

Pred sodbo porotnikov

Ljubljanska porota

Ljubljana, 7. junija 1929.

Senatu predseduje dr. Kranjc, sodnik okrož. sodišča; votirata sodnika okrož. sodišča Strasser in Gorečan, zapisnikar avskultant Schauer. Državno tožilstvo zastopa dr. Felaher.

UBOJ S KOLOM.

Pred poroto stoji Ciril Petek iz Križa pri Kamniku. Posestnikov sin je, leta 1907 rojen. — Brani ga dr. Zirovnik.

Letos 27. aprila je bilo v Slapnikovi gostilni na Križu zbranih več domačih fantov. Pili so. Mimo je prišel pokojni Ingliš Ivan iz Klanca. Bilo je zvečer ob osmih. Ob tej uri se je Ingliš vračal iz Ljubljane domov. Z dela. Oglasil se je v omenjeni gostilni ter popil dva četrta vina in pojedel klobaso. Kmalu za Inglišem je prišel v gostilno obtoženi. Sedel je k ostalim fantom. Kmalu potem se je pa Ingliš dvignil in odšel. Stopil je še h krojaču Koželju po obleko, potlej pa je nameraval domov. Obtoženi Ciril Petek je s fanti še nekaj časa ostal v gostilni, nato pa so se zbrali pred gostilno na cesti in zapeli. V tem je prišel mimo s kolesom Hafner Franc. Fante je prosil, naj se mu umaknejo, da bo mogel dalje. Toda mesto zaprosenega prostora so mu fante dali nenapravne klofute. Najprej ga jeklofnil eden fantov, ki mu je zastavil pot in ga ozmerjal s smrkovcem. Od zadaj pa se je vanj zaletel obdolženi Petek. Vrgel je Hafnerja v občestni jarek ter ga tamkaj osuval s čevlji. — Hafner je dobil na čelu in na hrbtu hude krvave podplutbe. Kmalu nato je prišel mimo pokojni Ingliš, ki se je vračal od krojača. Nanj je bil obtoženec že delj časa jezen. Ingliš je na cesti stoječe fante lepo pozdravil ter mirno prešel mimo. Obtoženi je tedaj stopil za njim, pograbil v bližini dva metra dolg, 4 in pol cm debel in nad 2 kg težak borov kol ter z njim udaril Ingliša preko glave. V hipu se je Ingliš zgrudil in obležal. Na tleh ležečega je obtoženi še dva do trikrat udaril s kolom. Šele ko je prišel Pogačar Janez, je obtoženca odvrgel od nadaljnjih udarcev, češ, da je že dosti dobil in se več ne brani. Ingliša so potem nezvestnega našli v bližini stanujoči ljudje, ga odpeljali na njegov dom, kjer je potem drugi dan umrl.

Zdravniki so izrekli, da je smrt nastopila vsled otrpnenja možgan. Del leve temenice je bil zdroljen in vtisnjen proti možganom. Udarce je povzročil v možganih izliv krvi in obsežno zmečkanino; smrt je vsled tega morala nastopiti in je nastopila v nekaj urah. Vsaka zdravniška pomoč bi bila brezuspešna.

Obtoženi nič ne priznava, nič ne obžaluje. Res ga je udaril, toda — v silobranu. Pokojni je šel za njim, pa se je zgrozil v strahu, če ga bo Ingliš napadel. In je raje on njega prejel. Nobene jeze ni gojil do pokojnega, nobenega masčevanja, čeprav je bil od pokojnega pred leti na vasi tepen. — Zagovor obtožencev je očividno zmešan, prisiljen, mestoma vprav naiven. Pravi, da se šele zdaj, po tolikih mesecih, natančno spominja dejanja; prej, tri dni po dejanju, se ni spominjal, niti ves čas preiskave ne. In še druge zgodbe pripoveduje fant. Večkrat se zaplete v protislovja. Malenkosti, ki bi ga obremenjevale, odločno taji ali pa se jih ne spominja.

Porotniki so dvoje stavljenih vprašanj potrdili, eno pa so zanimali. Ciril Petek je bil vsled tega obsojen na 4 leta težke ječe s poostitvami.

DVADINARSKI NOVCİ NISO ZA IGRAČO.

Po tej razpravi sta stopila pred porotnike in pred isti senat Oplotnik Rudolf in Lampe Maks. Prvi je rojen leta 1913, drugi leta 1912. Oba sta ključavničarska vajenca pri Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani.

Ko je Oplotnik nekoč talil na peči kovino, je vanjo, ko je bila povsem raztopljena, vtisnil dvadinarški novček. Relativni odtis se je v tej stoplini prav dobro poznal. Ta posrečen poskus je Oplotnik dal korajžiti. Sestavil je model, si preskrbel vse priprave za ulivanje in potreben material, pa je nato vliil 8 komadov dvadinarških novcev. Stvar se je posrečila. Vliiti novci se v tehničenem oziru niso prav nič razlikovali od pristnega denarja. Le nekoliko svetlejšee barve so bili, imeli pa so železnati zvok. Pri površnem pogledu so bili docela sposobni za razpečevanje. To je prvi praktično poskusil drugoobtoženi Maks Lampe. Šel je s podarjenim novcem do bližnje stojnice, ter tamkaj z lahkoto kupil za ponarejeni denar kos kruha. Še 1.50 Din je dobil nazaj, pa pravega denarja, seveda!

Oplotnik je v preiskavi dejanje priznal. Storil je to brez posebnega namena, bolj v otroški razigranosti kot za to, da bi denar nameraval razpečevati. — En komad ponarejenega novca je dal drugoobtožencu Lampetu Maksu, dva komada tovarišu Pircu Stankotu, ostale komade pa je uničil.

Oplotnik je obtožen hudodelstva ponarejanja denarja po § 118 k. z., Lampe pa hudodelstva deložnosti pri ponareji denarja po § 121 k. z.

Zagovornika obtožencev sta dr. Ažman in dr. Sajevec starejši.

O Oplotniku ve poročilo le dobro in lepe lastnosti. Opisuje se kot odkritosrčen, dober, pošten deček, nikdar kaznovan; vzgojo je imel vseskozi dobro. Tudi drugi obtoženeč ima o obnašanju najlepše spričevalo, ki ga je sodišču dostavila policija v Ljubljani.

Porotniki so dobili za vsakega obtoženca po eno glavno in eno dodatno vprašanje.

Porotniki so obe stavljeni vprašanji zanimali, na kar je sledila oprostila sodba.

Novomeška porota

PREDRZNA ROPARIJA.

Vrhovnik Franc in Anton Plantan sta sedela v terek 4. junija t. l. pred porotniki na zatožni klopi radi ropa in tatvine. Šele 21 let stara obtoženca sta doma iz Št. jernejske okolice. Vrhovnik je bil radi tatvine že štirikrat. Plantan pa trikrat kaznovan. Kot tatova nepoboljšljiva zločince delata sramoto čeli občini ter slovita po svoji lažljivosti in delamrznosti tako, da se ju boji cela okolica. Plantana označuje celo njegova lastna mati kot zrelega za prisilno delavnico.

Rop v gozdu Ukič pri Bučki.

Dne 10. nov. 1928 se je popoldne vračal kmet Teršinar Martin iz sejma na Bučki domov v Telče. Z njim je bila 14letna hčerka Anica. Ko sta prišla vgozd Ukič ne daleč od Bučke, sta nenadoma skočila iz grmovja dva možka. Eden izmed njiju je prijel Teršinarja za vrat in ga pritiskal k tlom, drugi pa je začel tipati po žepih in mu iztrgal iz notranjega žepa telovnikovega denarnico z gotovino 1900 Din, nakar sta izginila storilca v gozdu. Teršinar in njegova hčerka storilcev nista spoznala, prvi radi tega ne, ker sta mu zločinca vrgla v obraz in oči pepela in zdrobljenega oglja, hčerka Anica pa je bila zelo prestrašena.

Rop v gozdu pri Studencu.

Štiri meseca nazaj je bil na enak način oropan Matija Mrgolet, ko se je vračal s svojo ženo Terezijo iz sejma na Raki domov v Gor. Orle. Tudi tedaj sta se nenadoma pojavila v gozdu blizu Studenca dva možka. Manjši in debelejši je Mrgoleta objel od strani čez obe roki in mu segel v notranji žep telovnika. Večji, suhljati tovariš pa je zgrabil Mrgoleta od zadaj in mu izpodnesla noge, nakar sta ga oropala gotovine 1150 Din ter zbežala. Oba roparja sta Mrgoletova dva dobro videla — Videla pa ju je tudi Marija Fakinova, ki je na Mrgoletovo prošnjo obvestila župana in orožnike o zločincih. Javilo se je še nekaj drugih prič, ki so videli dotičnega dne oba obtožena v Ročah in na Studencu.

Aretacija in konfrontacija.

Dva dni nato so orožniki izsledili oba roparja in ju predali vzapore okrajnega sodišča v Krško. Pozneje pa sta bila oddana v novomeške zapore. Tako o uvodni preiskavi kakor tudi pri glavni razpravi sta obtožena trdovratno tajila rop, izvršen na Teršinarju in na Mrgoletu. Toda priče so ju spoznale. Zagovarjala sta se tudi zelo protislovno in zatirale, da se priče motijo in da sta bila storilca gotovo kaka druga dva možka.

Cerkvena tatvina.

Oba obtožena sta bila obtožena tudi, da sta iz zaklenjenega nabiralnika iz cerkve na Studencu ukradla okrog 30 Din. Tudi to tatvino sta obtoženca tajila.

Pri porotni razpravi je bilo zaslišanih kar 11 prič, ki so oba obtožena zelo obremenjevale. Na porotnike je bilo stavljenih 6 glavnih vprašanj, tikajočih se hudodelstva ropa in tatvine iz cerkvene nabiralnika. Potrjena so bila vsa stavljenja vprašanja, nakar sta bila obtožena obsojena vsak na 15 let ječe.

Senatu je predsedoval svetnik Kuder, votanta sta bila višji sodni svetnik dr. Foerster in Kobe. Obtoženca sta zagovarjala dr. Pečar in dr. Gros. Obtožbo je zastopal prvi državni pravdnik Barle.

Sport

ZANIMIVE SPORTNE VESTI.

Na svoji zadnji seji je JNS kot smo včeraj poročali, razpravljal o vloženih protestih. Protest Hajduka niso upoštevali, Haškov protest je postal vedno zavrnitve brezpredmeten. Sarajevska Slavija je svoj najavljen protest, ki mora biti odposlan 48 ur po odigrani tekmi, odposlala šele v sredo. Vsled tega zakasnenja je tudi ta protest brezuspešen. V nedeljo se srečajo isti pari kot prošlo, samo na drugem terenu. Na seji je JNS napravil še drug važen sklep. Ne dovoli se prenašanje tekem potom radija. Od slej se bodo samo z ozirom na provinco prenašale najvažnejše tekme in te le proti okroščinam. Enaki sklepi so bili napravljeni te dni v Budimpešti in na Dunaju. Žalibog se predpostavja propagandnemu prenašanju tekem po radiju, zelo dvomljivo finančno vprašanje. Kar drži za Dunaj in Pešto, kjer trdijo, da radi prenašanja po radiju pada obisk tekem, ne velja za naše razmere.

*

SK »Amater« Trbovlje — SK »Grafikac«. V nedeljo, dne 9. t. m. ob 4. uri popoldne se odigra na igrišču ASK Primorje revanžna tekma med SK »Amater« Trbovlje in SK »Grafikac«. Ker je lansko jesen SK »Grafikac« v Trbovljah tekmo z SK »Amaterjem« v razmerju 4:3 izgubila, utegne biti ta revanžna tekma zanimiva ter opozarjamo na isto že danes. Predtekma ob pol 3 rezerva SK Hermes in rezerva SK Grafikac.

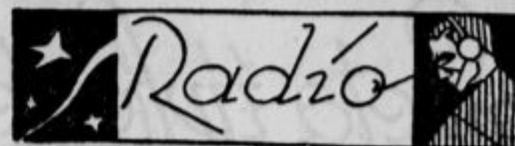
SK Ilirija. Za danes, soboto, pozivljam vse atlete, nogometaše in plavalce, ki bodo tekli v štetih za Shellov pokal, da pridejo zanesljivo ob 18 na igrišče. Važno radi nekaterih potrebnih informacij. Priti morajo sledeči tekači: Sporn, Tinta, Oswald, Soukal, Majhenič, Banovec, Oražem, Rak, Vrečko, Vidmar, Jeglič, Pregelj, Illovar, Pavlin, Pavlič, Režek, Banko, Babnik, Dobrota, Grad, Stepišnik I., Outrata, Stegu, Zuccato, Doberlet, Verovšek, Varšek, Tuma, Brglez, Rihar, Černe D. in B., Marchiotti, Hočevar, Mervlja, Jerančič, Matko, Wildmann, Rebernik, Belak, Urbančič, Zajc, Sluga, Lileg, Lombar, Skala, Plantarič, Pajnič, Frelj, Sartory, Brolich, Jelenc, Lokovešek, Tavčar, Longyka, Tepina, Dežman, Lavrenčič, Dolinar, Glavnik, Derganc, Nahtigal, Gogala J., Dolenc, Mlakar, Francoč, Tiran, Zupančič, Stopar, Lah, Gogala Evg., Privšek, Žitnik, Jutri, v nedeljo ob tri četrti na 9 morajo biti vsi imenovani na igrišču pred garderobo. Prinesti morajo s seboj copate in majce. — Načelstvo lahkoatl. sekcije.

Turistika

Skupščina Slovenskega planinskega društva je sklicana na nedeljo 23. junija ob 10 dopoldne. Vrš se v Ljubljani v prostorih hotela Union z običajnim dnevnim redom. (Poročilo funkcionarjev, določila smernic za društveno delovanje, določitev članarine in prispevkov, volitev poverjenikov in nadzornikov, sklepanje o prijavljenih predlogih in slučajnostih.)

Cerkveni vestnik

Praznik presv. Srca se obhaja slovesno v cerkvi sv. Jožefa to nedeljo 9. t. m. Ob 6 zjutraj sv. maša in skupno sv. obhajilo; ob 8 zjutraj slovesna sv. maša. Zvečer je ob pol 8 procesija z Najsvetejšim. Ves ta dan je tu izpostavljeno Najsvetejšemu.

Obiskovalci radio-razstave

Vprašali smo gospode, ki se trudijo na velesejnski razstavi »Radio-Ljubljane« z obiskovalci in jim razlagajo vse mogoče finese razstavljenih aparatov, kako je kaj z obiskom. Povedali so to-le: »Povprečno računamo, da pride v naš paviljon 50 odstotkov obiskovalcev velesejnske. To da že prav lepo število, če se pomisli, da je do sedaj obiskalo velesejnske 70.000 obiskovalcev. Prav gotovo pa vemo, da pride vsak radionamater najprej v naš paviljon in sploh vsakdo, ki se le količič zanima za radio. Sicer pa vidite sami: Nikoli ni naš paviljon prazen, vedno je notri mnogo obiskovalcev. Včasih je tu prava gneča in dasi smo skoraj vedno trije tukaj, vsi trije pogosto ne zmoremo, da bi obvladali ves obisk. Zlasti mnogo je obiskalo naš paviljon raznih šol. V četrtek si je ogledalo razstavo kakih 200 akademikov, ki so prišli sem pod vodstvom dr. Ogrisa.

Danes (v petek) se je obrnilo splošno zanimanje na tricevne aparate. Ljudje so se naveličali detektorjev, ki poleti ne sprejemajo tako dobro in bi jih radi zamenjali z malimi aparati. Za velike aparate pa danes ni bilo takega zanimanja kot prve dni.

Senzacija razstave je še vedno veliki šest-elektronski aparat »Tefag« za priključitev na električno omrežje ali pa na baterije. Obiskovalcem kar ne gre v glavo, kako je mogoče, da obstoja tak aparat. Radi študirajo obiskovalci velike diagrame na steni in z zadovoljstvom ugotavljajo, da bodo vasi kmalu prebitele mesta. Vasi imajo namreč že 2876 naročnikov, mesta pa 3051. Obenem pa izražajo upanje, da bomo Slovenci nekoč še dosegli avstrijski odstotek naročnikov, ki znaša 4.7. Pri tem odstotku bi imela ljubljanska radio-oddajna postaja okrog 50.000 naročnikov.

Mnogo zanimanja kažejo obiskovalci tudi za list »Radio«. Delimo jim tudi stare številke brezplačno, enako tudi razne prospekte.

Druga vrsta interesentov hodi sem na razstavo na koncerte, kadar oddaja radio-oddajna postaja. To je od pol 1 do pol 2 in od 5 do 7 zvečer. Med odličnimi gosti, ki so obiskali danes, v petek, našo razstavo, naj omenimo japonskega vicekonzula g. Fukumatsu Ikeda, ki je pokazal veliko zanimanje za naše radio-gibanje.

Med obiskovalci je posebno mnogo takih, ki prihajajo na to razstavo po nasvete za svoje aparate. Tu razlagajo njihov sestav in prosijo naj jih podučimo, kako naj jih popravimo. Seveda, včasih je to težko, ko ne vidimo aparata.

Takih in drugih vrst so torej obiskovalci radio-razstave. Mnogi prihajajo tja iz gole radovednosti; druge zanimajo resnejša radio-vprašanja. Tok obiskovalcev prihaja od zjutraj pa do večera v paviljon »K«.

„UNDA RADIO“

na velesejnu paviljon G 299—301. Oglejte si razstavo! Unda aparati so opremljeni s Philipsovimi elektroničnimi, delujejo na Philipsovo anteno in s Philipsovimi zvočniki 2016. Glavno zastopstvo »Unda Radio« za Jugoslavijo, Ljubljana I., Drenikov vrh. I.

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 8. junija. 12.30 Reproducirana glasba — 13 Časovna napoved, Borzna poročila, Reproducirana glasba — 17 Pevski zbor III. drž. real. gimnazije pod vodstvom prof. Bajuka: 1. Hr. Volarič: Eno devo le bom ljubil, 2. Hr. Volarič: Slovo, 3. A. Hajdrih: Slovo od lastovke — moški zbor, 4. St. Premrl: Dvignimo skupni krog, 5. St. Premrl: Rože za Marijo, 6. A. Dvořak: Prstan, 7. I. Hladnik: Veseli pevci — deški zbor, 8. Narodna-Adamič: Kaj pa delajo ptičke?, 9. B. Ipavice: Kukavica — mešana zbor, 10. A. Schwab: Dobro jutro, mešani zbor s klavirjem — 18 O športu, dr. Sarabon — 18.30 Nemščina, ga. dr. Piskernik — 19 Bled in gornja Savska dolina. Propagandno predavanje v slovenskem, nemškem in češkem jeziku. Sestavil ravnatelj g. Pintar — 19.30 Govor o priliki dneva ruske kulture — 20 Radio-orkester: Engelberger: Grenke solze, Frederiksen: Poročno potovanje preko Skandinavije — 20.30 Prenos zagrebškega programa — 22 Časovna napoved in poročila.

Orel

Orliškim krožkom. V nedeljo 9. t. m. in vse nadaljne nedelje bo na Stadionu od 9—11 dopoldne tečaj za proste vaje za leto 1928 in 1929. Članice ljubljanskih in zunanjih krožkov pozivamo, da se udeležijo tečaja v čim večjem številu. Ako bi deževalo, tečaj odpade. — Slovenska Orliška Zveza.

Cerknica. Tukajšnja Orlovska družina vabi ob priliki 20letnice ustanovitve k letni javni telovadni prireditvi, ki se vrši v nedeljo 9. junija t. l. na župniškem dvorišču. Po telovadbi prosta zabava, šaljiva pošta in srečolov. Sodeluje godba tukajšnjega gasilnega društva.

Teharje pri Celju

Preteklo nedeljo se je vršila pomenljiva in ganljiva slovesnost odkritja spomenika prejšnjemu g. svetniku in župniku J. Cemažariju. V nepozabni ljubezni in hvalečnosti do pokojnika so se Teharčani zbrali na pokopališču v častnem številu. Domači moški pevski zbor »Slavec« je zapel »Pomladi vse se veseli«, nato je sedanji g. župnik razložil pomen angela na spomeniku in pomen napisu: »Graditelju župnijske cerkve veččen spomin!« Potem je g. župan Rebov prevzel v imenu občine spomenik v varstvo in oskrbo. Nazadnje pa je »Slavec« zopet zapel vedno lepo »Vigred«. Spomenik je mojstrsko delo domačina g. Lipičnika in stane 12.500 Din. To vsoto so zbrali Teharčani, da se vsaj nekoliko oddolžijo za veliko pokojnikovo delo. Posebej pa še gre hvala g. ravnatelju Hruschki iz Štor, ki je največ daroval, pa tudi pri postavljanju spomenika šel pripravljalnemu odboru najbolj na roko.

Cerkveni koncert v Teharjih pri Celju se je sijajno posrečil. V veličastni, zelo akustični župnijski cerkvi, ki izgleda kakor slavnostna dvorana, je donelo skupno petje celjskih in teharskih pevcev tako lepo, blagoljubno in mogočno, da se je občinstvo strme obračalo in gledalo na kor. G. prof. Bergant je lahko ponosen na ta koncert. Solisti so peli lepo in izrazito in kakor so sami povdarili z veliko lahkoto radi krasne akustike. Tudi g. ravnatelj Sancin, ki je divno žvrgetel s svojimi gosli, se je ponovno izrazil, da še v nobeni dvorani ni igral tako z lahkoto kakor v teharski cerkvi. Ljudstvo je odhajalo iz cerkve z glasno hvalo in zahvalo vsem sodelujočim, pa tudi z željo, naj bi se taki koncerti še večkrat ponovili.

Svetovno vojno o živih slikah

vidite, ako posetite bojno igro KALVARIJA dne 8. in 9. junija ob 20 uri

na Kodeljevem.

Sveta življenje in vrvenje

Žalosten rekord sovjetske Rusije

V Moskvi je izšla brošura, ki vsebuje statistiko samomorov, izvršenih v letih 1926. in 1927. v sovjetski Rusiji. Po teh podatkih je leta 1926. na ozemlju sovjetske Unije (Ukrajina ni všteta) 6338 samomorov, l. 1927. pa 6552. Od samomorilcev je bilo leta 1927. v starosti od 15 do 30 let 38.5%, v starosti od 30 do 60 let 24%. Pri moških (tako v mestih kakor na deželi) je bila večina samomorilcev starih 20 do 24 let, pri ženskah pa 16 do 19 let (v tej starosti je število žrtv največje), z naraščajočo starostjo pa število samomorov pada.

Tako veliko število samomorov med mladino je za sovjetsko Unijo posebno značilno, ker podobnega pojava nimamo v nobeni drugi evropski državi. Ze pred mnogimi leti so statistiki na polju samomorov ugotovili, da z naraščajočo starostjo raste tudi število samomorov. V današnji Rusiji pa je ravno narobe. V Nemčiji je bilo leta 1926 30.8% samomorilcev starih od 15 do 30 let, 45% starih od 30 do 60 let, v Rusiji pa število samomorov, kakor smo že omenili, z naraščajočo starostjo močno pada, namreč od 38.5% na 24%.

Na to dejstvo so ruski statistiki postali pozorni. V predgovoru omenjene brošure beremo: »Med tistimi, ki se pregrešijo proti zakonu, zavzema prvo mesto mladina, zato okoliščina, na katero smo opozorili, ni samo osupljiva, marveč tudi premisleka vredna, tako da jo morajo vsi upoštevati in se z njo podrobneje pečati.« Preko te opombe pa sovjetski statistiki ne gredo. Da bi preudarjali vzroke tako številnih samomorov med mladino, o tem ni govora. Zakaj dobro vedo, da bi s tem udarili sami sebe po zobeh.

Če pobližje razmišljamo o statističnih podatkih glede vzrokov samomorov, bomo nekoliko razumeli, zakaj splošno pravilo za Rusijo ne velja. Žal, da so podatki, ki se tičejo vzrokov samomorov, zelo pomanjkljivi. Tako za leto 1926. pri 70 odstotkih, za leto 1927. celo pri 72 odstotkih sploh niso ugotovljeni vzroki samomora. Kljub temu so dovolj značilne številke, ki jih navaja brošura. Vidimo namreč, da je leta 1926. med samomorilci moškega spola v starosti od 20 do 24 let 31 odstotkov izvršilo samomor, ker se jim je pristudilo življenje, dalje radi razočaranja in nezadovoljstva, 23 odstotkov pa iz strahu pred kaznijo; pri samomorilkah v starosti od 16 do 19 let znašajo odstotki 28 oziroma 33. Tudi leta 1927. so skoro iste številke. Značilno je, da je leta 1926. od vseh samomorilk v starosti od 20 do 24 let izvršilo samomor 34.5% (leta 1927. celo 43.9%), ker se jim je pristudilo življenje.

Pravkar navedene številke so izredno značilne. Če so pravilne, moramo iz tega sklepati, da v Rusiji vladajoče razmere mlade generacije ne zadovoljujejo in povzročajo močno nezadovoljstvo. Čisto umljivo je, da postane tako mišljenje usodno in vodi do samomora posebno v starosti, v kateri se človek prvič zave svoje okolice. Tudi se ne smemo čuditi, da sovjetski statistiki opozarjajo na to žalostno dejstvo, ne da bi razmotrivali o vzrokih, zakaj v tem slučaju bi morali priti do zaključka, da je glavni vzrok izredno visokega števila samomorov v Rusiji vladajoči režim. Zato so tudi v tako številnih slučajih ostali vzroki, ki so privedli do samomorov, neznani. »Naraščanje samomorov, čijih vzroki so nepojasnjeni, je težko razložiti,« pišejo statistiki v brošuri. »Mnenja smo,

da bi te vzroke lahko nekoliko natančneje ugotovili, če bi bilo to zaželeno. Dvomimo pa, da bi bilo naraščanje samomorov iz neznanih vzrokov, ki jih opažamo tako pri moških kakor tudi pri ženskah, v resnici nerazrešljiva uganika.«

Gotovo je, da bi se mogli podatki sovjetske statistike znatno izpopolniti, če bi bilo to »zaželeno«. Gotovo pa je tudi, da sovjetska vlada tega ne želi. Zakaj ne, o tem ni treba dolgo razmišljati.

Ali je dovoljeno ubiti neozdravljivega bolnika

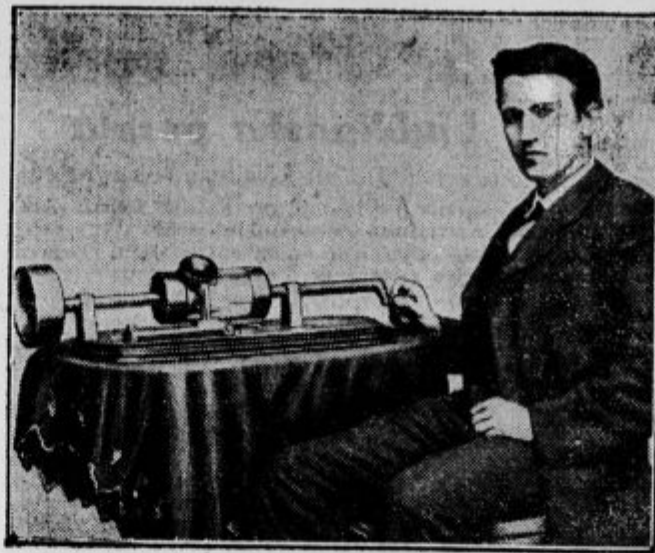
Služaj Richarda Corbetta, ki je iz sočutja ustrelil svojo težko bolno mater in nato skušal še samega sebe usmrtiti, je po vsej Franciji povzročil velikansko senzacijo. Corbett je težko ranjen več tednov ležal v bolnišnici. Šele pred dnevi so ga mogli zaslišati. Izjavil je, da ima mirno vest in da se zaveda, da je storil samo svojo dolžnost. Corbettov oče je angleški državljani, njegova mati pa je bila Francozinja. Po svoji izjavi je Corbett izročil zdravniku, ki ga je v bolnišnici operiral, pismo s prošnjo, da ga izroči uredništvu dnevnika »Matin«. To pismo je sedaj »Matin« objavil. Corbett v pismu tolmači razloge, ki

Žrelo Vezuva od jugovzhodne strani.

so ga privedli do tega dejanja in stavlja vsej Franciji vprašanje, jeli prav storil ali ne.

»8. maja, piše Corbett, zgodaj zjutraj sem ustrelil svojo mater, katero sem nad vse ljubil. Slišal sem njen zadnji zdihljaj, katerega ne bom pozabil, dokler bom živ. Novembra meseca preteklega leta so izjavili zdravniki, kirurgi, radiologi, da ni nobenega upanja več. Od februarja dalje se je njeno stanje vedno slabšalo, bolečine so pa postajale neznesne; njeno življenje je bilo strašna agonija. Z revolverskim strelom sem napravil konec temu trpljenju.« Nato Corbett poziva najmerodajnejše osebe Francije, naj razmotrivajo o vprašanju, če je dopustno, da se neozdravljivega bolnika iz sočutja ubije in tako reši vseh muk. Na to vprašanje prihajajo »Ma-

50letnica fonografa. Dne 8. junija 1879 je takrat 32letni Edison v uredništvu nekega ameriškega lista prednašal svojo iznajdbo. Takrat so dvomili o iznajdbi in mislili, da Edison govori s trebuhom.

Konduriotis, grški državni predsednik.

tinu« odgovori od zdravnikov, duhovnikov in pravnikov. Dosedaj so vsi odgovori proti takemu ubijanju.

Od dimnikarčka do milijonarja

Te dni je umrl na Angleškem večkratni milijonar Henry William Nightigall, ki je začel svojo karijero kot dimnikarski vajenec. Ker se z mojstrom nista razumela, mu je 14letni William ušel in se podal v Coventhry. Tu je pričel izvrševati svoj še-le nekoliko priučeni dimnikarski poklic in se je v dveh letih tako povzpela, da je — še sam vajenec — nastavljal več vajencev. Z devetnajstim le-

Namen Nansenove ekspedicije na severni tečaj

Znani raziskovalec dr. Nansen je, kakor poročajo iz Osla, nekoliko izpremenil načrt potovanja s Zeppelinom, ki ga misli napraviti prihodnje leto na severni tečaj. Evropska baza ekspedicije ne bo v Murmansk, kakor je prvotno nameraval, marveč na severni obali Norveške, najbrž v Vadsö. Ameriška baza ostane na Aljaski, a ne v Nomen, ampak v mestu Fairbanks. Stebre za pristajanje bodo čimprej postavili na obeh krajih. Glede namena te polarne ekspedicije z zrakoplovom, je Nansen izjavil, da bo v prvi vrsti poiskal kraj, kjer bi mogli pristajati zrakoplovi, da se tako vzpostavi najkrajša zračna zveza med Evropo in Ameriko. Zato bo Zeppelin poskušal pristati na več mestih na severnem tečaju. Polet na severni tečaj bo samo epizoda ekspedicije. Glavni namen tega podjetja je, da dobe foto-topografsko karto obali severne Sibirije. Ekspedicija bo trajala kake tri tedne »Grof Zeppelin« bo krenil na pot prve dni aprila 1930 in sicer z dvojno posadko.

Vsaki 20 sekund človek več

Vodja državnega statističnega urada v Washingtonu, W. M. Stewart, izjavlja, da bodo pri novem ljudskem štetju l. 1930. v Združenih državah našli nad 120 milijonov prebivalcev. Pri zadnjem ljudskem štetju leta 1920. so našli 105,710.620 duš, pri prvem l. 1790. pa pčle štiri milijone. Prebivalstvo Združenih držav — pravi Stewart — naraste sedaj vsako leto za okroglo 1,600.000 duš, to se pravi, vsaki 20 sekund za enega človeka. L. 1930. bo znašalo prebivalstvo nad tridesetkrat več nego l. 1790.

Smešnice

Neka žena je bila prava pokora za svojega moža. Nekoč je dejala: »Radovedna sem, kako bom mogla v nebesih srajco obleči čez peroti.« Nakar ji je mož odvrnil: »To naj te nič ne skrbi. Imela boš dosti opravka v peklu, da boš mogla rep skriti pod krilo.«

Omizje stalnih gostov v gostilni je zbrano polnoštevilno. Kljub temu se približa nov gost in vpraša, če je prosto še kako mesto. »Da, pod mizo,« zarenči eden od družbe. — »O, to mesto bodele čez par ur zavzeli Vi — ne smem ga Vam odvzeti — se odreže vsiljivec.«

Zdravnik: »Če vas kaka stvar razburja in jezi, kar proč z njo.«

Bolnik: »Hvala, gospod doktor, spomnil se bom vašega navodila, ko dobim vaš račun.«

Vojvoda portlandski in njegova vaza

Slavna portlandska vaza, o kateri se je zadnji čas mnogo pisalo in ki bi jo morali nedavno v Londonu prodati na javni dražbi, je zopet spravljena v britanskem muzeju, kjer je pred neuspelo akcijo stala že nad 100 let. V Londonu se govori, da je cela akcija samo umetno vprizorjena komedija. Vojvoda Portlandski, čigar predniki so dali to dragoceno umetnino hraniti v britanski muzej, je hotel vazo prodati in se je nadejal, da jo bo odkupila država in sicer za 50.000 funtov šterlingov (blizu 14 mil. Din). Država pa mu je ponudila samo polovico te vsote, kar je vojvoda odklonil. Sedaj je mislil, da bo s šahovsko potezo prisilil državo, da kupi to vazo. Vprizoril je veliko reklamo za vazo v Ameriki, ker je mislil, da merodajni krogi ne bodo pustili, da bi bila dragocena zgodovinska umetnina prodana v Ameriko. Vlada je res izjavila, da plača toliko, kolikor bodo ponudili Američani. Dražba pa je prinesla vojvodi razočaranje: Američani so ponudili samo 20 tisoč funtov in tako je sedaj dragocena vaza romala nazaj v britanski muzej.

Sansibarski sultan in njegov sin pred vojaškim spomenikom v Londonu. Iz Londona bosta potovala tudi v Berlin.

Požar v petrolejskih vrelcih pri Los Angelesu. Kljub vsem varnostnim napravam požari v kalifornijskih petrolejskih vrelcih niso redki. Slika nam kaže zadnji požar pri Los Angelesu, ki je napravil več milijonov dolarjev škode.

Za duha in srce

Mr. Hermon Ould

Danes bo prisostvoval premieri svojega dela »Piskač se smeje« (The Piper laughs) Mrs. Hermon Ould, generalni tajnik londonskega PEN-kluba. Mr. Ould kot draga gosta iskreno pozdravljamo v Ljubljani, ker upravičeno upamo, da smo našli v njem dobrega prijatelja Slovencev in smo prepričani, da bo prva uprizoritev njegovega dela v našem narodnem gledališču tudi ena izmed vezi za kulturno vzajemnost med Angleži in Slovenci.

Mr. Hermon Ould se je rodil l. 1886 v Londonu. Po svojem poklicu je izključno literat in publicist. Uveljavil se je kot pesnik in zlasti kot dramatik. Nekatero važnejše njegove drame so »Mesec visoko jaha«, »Ples življenja«, (ki se je ponovno igrala v Londonu, Parizu in na Nemškem — uprizorili jo bodo tudi v Zagrebu), »Med večerim in jutranjim mrakom«, »Crna devica«, »Kakšni nori so lahko smrtniki«, »Ko sveča dogori« itd. »Piskač se smeje«, ki doživlja v Ljubljani svoj odrski krst, je drugi del trilogije iz življenja. — Ta komad ima radi svojih novih političnih razmer v Angliji tudi svojo dnevno zanimivost, ker je drama vzeta iz angleškega političnega življenja. Glavni junak je potomec stare konservativne angleške družine, postane socialist in stopi proti tradiciji svojih prednikov v politično areno. Toda življenje se grdo poigra z njim. Ogorčena družina se obrne od njega in med lastnimi pristaši izgubi zaupanje, ker jim ne more pomagati z denarjem. Razne spletke ga tirajo v obup. Pred obupnim koncem ga reši žena, in tako mu je ostalo samo življenje in nič drugega.

Mr. Ould, ki bo te dni gost ljubljanskega PEN-kluba, želimo, da njegova igra kar najbolje uspe, in da se čim udobneje počuti pri nas.

„Naša meščanska šola“

Tako je naslov lepi in obsežni knjigi, ki jo je izdalo Društvo učiteljev meščanskih šol v Ljubljani ob priliki desetletnice obstoja slovenskih meščanskih šol. Knjiga je nad vse posrečeno urejena in poljudno spisana. Namenjena je v prvi vrsti, da pojasni najširšim slojem našega naroda kaj je, kakšna je in kakšen pomen ima meščanska šola za povzdigo in razširjenje narodne izobrazbe in kulture.

Uvodna pesem Toneta Seliskarja »Pesem naše mladine« nas uvede v duha naše sodobne mladine in je prava himna sodobnosti. Vrste se nato članki, v katerih popisujejo pisi zgodovino slovenske meščanske šole (M. Hočvar: Iz zgodovine meščanskih šol v Sloveniji), o ustroju meščanskih šol, o pomenu meščanskih šol, o meščanskih šolah v drugih državah, o posameznih predmetih, kako so opremljene naše meščanske šole, posebno lep članek je »Vzorna meščanska šola« od Rudolfa Pečjaka. Nazorne statistike nam tolmačijo uspehe na meščanskih šolah ter splošno stanje meščanskih šol v naši državi. Knjigo zaključuje Tone Gasparičeva črtica »Čudo«. Pri knjigi so sodelovali naslednji pedagogi s svojimi prispevki: Dr. Leopold Poljanec, M. Hočvar, Josip Rukavina, Sam. Puhiera, Jan Baukari, Jože Pahor, Dragotin Humek, Alojzij Novak, Ivan Repovš, S. A. Marija, Ivanka Kalinova, Pavel Kunaver, Jos. Mlinaričeva, Franc Ferjan, E. Lipper, Anton Osterc ter s svojimi izjavami bivši učenci meščanskih šol.

Knjigo so uredili Rudolf Pečjak, Tone Seliskar in Henrik Korenc. Knjiga vsebuje okoli 40 lepih slik, ki nam ponazarjajo delo na meščanskih šolah in je tudi tako po obliki kakor tudi po zunanji opremi okusno urejena. Obsega 140 strani. Posebno dobrodošla pa bo knjiga staršem, ki bodo našli v tej publikaciji navodila, kam z otroci po osnovni šoli.

Da je naša knjiga polno razumevanje, priča že dejstvo, da se je že ko po izdaji prodalo do 3000 izvodov. Cena 16 Din.

Program „Akademskega pevskega zbora“

ki nastopi 10. t. m. ob 8 zvečer v dvorani »Uniona« v Ljubljani, je sestavljen tako, da nudi v bistvu točen pregled in označbo stanja našega glasbenega razvoja zadnjih trideset let moderne. Skladatelj Dev in Pavčič pripadajo še starejši struji, ki je impresionizmu pripravljala pot; Škerjanc, Ravnik, Premrl, zlasti pa najmarkantnejši med njimi, Lajovic, pa so nam ustvarili krepko moderno, ki stremi z rafinirano harmoniko za čustvenimi, občutenjskimi in slikajočimi učinki. Lajovic, naš »novator« izza početkov našega stoletja, je drzen harmonik, plastičen slikar; Ravnik s podobnimi sredstvi subtilen lirik-poet; Premrl pa zastopnik naivne, globoko religiozne lirike. Korak dalje je storil v razvoju glasbenega stvarjanja najplodovitejši naš zboriski komponist Emil Adamič, ki dosega s svojim linearno izraznim slogom in karakteristično uporabo disonanc že ekspressionizem. Isto smer zasleduje stilno naprednejši Kogoj, rahlo vplivan po Schönbergovi šoli, samorasla močna osebnost, ki očituje izvir, izrazno silen polimelodičen in politonalen slog. Naša najmlajša sodobnika pa, Osterc in Ukmar, kažeta v poslednjih delih sledi novorealistične smeri, ki ji prednjači v podobnem zmislu s primitivno linearno idealistično moderni ruski genij Stravinski. Ta smer je poglaval nemalo radi neumorne Osterčevega pedagoško-kompozitorskega delovanja med Slovenci prve kalije in je po svojem absolutno neromantičnem nastroju resnično zrcalo današnje dobe. — Vstopnice za koncert so v predprodaji pri vratarju Jeromu na Univerzi.

Tolstega številka „Nove Evrope“

Zagreb, 6. jun.

Najnovejša številka »Nove Evrope« je posvečena stoletnici Leva Tolstega. Urednik »Nove Evrope« g. Milan Curčin se je potrudil, da bi bili v tej številki zastopani vsi tisti, ki bi lahko povedali kaj novega in zanimivega o Tolstemu in njegovih delih. In res kaže ta številka, kako različno in z najnaprednejših stališč se motri tako književna in osebnostna kot moralno-filozofska osebnost pokojnega misleca z jasne poljane. Od vseh prispevkov je gotovo najinteresantnejši oni g. Merežkovskega, ki je napisan specialno za »Novo Evropo«. V svojem prispevku razpravlja g. Merežkovski prav za prav o odnosi Tolstega in dinamike v razvoju ljudske družbe in prihaja do prepričanja, da vsaka revolucionarna akcija ni prav za prav ničesar drugega kot povrnitev v barbarstvo in rušenje, zadržujoč se posebej na paralele Rousseauja in Tolstega, ki ju označuje kot propovednika rušenja kulture in ljudskega napredka. O. Merežkovski je v vsem svojem članku skrajšan pesimist, skoro od začetka do konca meglen. Njegova prerokovanja o bodočnosti evropske kulture so usodna, ker smatra, da je evropska kultura ostala brez svoje baze in da sama sebi kopije grob z dovoljevanjem, da se v javnem živ-

ljanju pojavljajo ideje in pridobivajo simpatije pokreti, ki so po svoji osnovi antipod vsej evropski preteklosti. Intimno življenje Tolstega na stare dni črta žena g. Merežkovskega ga. Hippus. Ravno tako tudi g. Bulgakov, zadnji osebni tajnik Tolstega. Poleg tega so zanimivi prispevki g. Josipa Badaliča, ki piše o »juridivosti« Tolstega (ta specifično rusko-pravoslavni pojem se z eno besedo prav za prav ne more označiti ne slovenski ne hrvaški; pomeni nekako »božja tepčka«, o današnji Rusiji in Tolstemu ter končno o proslavi Tolstega v Jugoslaviji, kjer so na kratko omenjene prireditve in članki, ki so se pojavili ob stoti obletnici rojstva Leva Tolstega. Poleg teh kakor tudi ostalih člankov, ki pa niso splošno pomembni, se nahaja tudi zelo uspešna reprodukcija portreta Tolstega od Igunova. (Cena temu zvezku 20 Din.) Kdor se zanima za osebnost Tolstega, mu bo ta številka dobrodošla, da spopolni sliko velikega ruskega pisatelja, četudi bi morda vseeno urednik prav napravil, da bi prinesel prispevke, ki bi natančneje osvetlili Tolstega metodo ustvarjanja, kakor tudi njegove religiozne nazore. Tako pa ta številka, najsi je bila še tako dobro zamišljena, ne daje niti približne izčrpnosti slik glavnih karakteristik Tolstega.

Disky.

Srpski književni glasnik prinaša med drugim Pismo iz Rima Jovana Dučića, ki je pa precej ponesrečeno, razpravo Izidore Sekuličeve o moderni angleški pisateljici Virginiji Wolf, dr. Markoviča obrazlozbo Einsteinske teorije, veliko pesmi in običajne pregled.

Naš Dom, list za kmečko mladino, junjska številka, ima sledečo vsebino: Kmetiška šola, Zrtev spovedne molčnosti, Mladi vikarij (povest) in jako uvaževanja vredne misli o katoliških poglavitih mladeniških organizacij, ki so se zelo poznanile. Zelo zanimiv je tudi drobšč. »Naš Dom« se naroča v Mariboru, Aleksandrova cesta 6-1, in stane na leto 12 Din.

Život, 3. številka, Zagreb: Evropa i Belija — Problem kauzalnog principa (Sanc D. J.) — Povest filozofske nastave u Isusovačkoj Akademiji u Zagrebu (Vanino D. J.) — Freudova se psihoanaliza ruši (Alfirevič D. J.) ter druge krajše sestavke in beležke.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Sobota, 8. junija: PISKAC, prem. abonma.
Nedelja, 9. jun.: PEGICA MOJEGA SRCA. Gostuje gđ. Anta Kovačičeva. Ljudska predstava pri nižjih cenah. Izven.
Ponedeljek, 11. junija: Zaprto.

OPERA.

Sobota, 8. junija: CIGAN BARON, red D.
Nedelja, 9. jun.: GROFICA MARICA Ljudska predstava pri nižjih cenah. Izven.
Ponedeljek, 10. junija: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Sobota, 8. junija ob 20: PROCES MARY DUGAN. Ljudska predstava pri globoko nižjih cenah.
Nedelja, 9. junija ob 20: OCA BOŠTJAN. Ljudska predstava. Zadnjikrat. Pri globoko nižjih cenah.

KUBICNA RACUNICA za okrogel, rezan in tesan les, sestavljen Mirko Logar, 1929, je v našem kmetiskem in lesnem gospodarstvu neobhodno potreben pripomoček, s katerim se na podlagi premera in dolžine takoj najde kubična mera tako za en hloč ali za poljubno število hločev (do 100) kakor za tramove in to pri slednjih ne samo v metrih, ampak tudi v čevljih in colah. Knjižica, ki mora biti v žepu vsakega našega gospodarja z lesom, stane 45 Din in se naroča v Jugoslovanski knjigarini v Ljubljani.

PRIKROJEVANJE PERILA po životni meri. Strokovna učiteljica Ema Arkova v nazornih slikah in točnih navodilih podaja v tej knjižici pouk gospodinjstvom. Dekletom in žiljam, kako čisto brez tveganja pomagati krotiti in sešiti žensko, moško ter otroško perilo ter posteljino, namizno in hišno perilo. Knjižica, ki se v domačem gospodinjstvu ne more pogrešati, stane 40 Din.

Dobi se v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani.

Prireditve in društvene vesti

Umetnostnozgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v nedeljo 9. t. m. izlet v Novo mesto. Tamkaj si bo ogledalo kot stavbo zanimivo kapiteljsko cerkev iz časa gotike, dalje Tintorettovega sv. Nikolaja v glavnem oltarju, najzanimivejši umetnosti spomenik slikarstva v Sloveniji, dalje celo vrsto Metzingerjevih del v kapiteljski in frančiškanski cerkvi, v zadnji tudi zanimive plastike na grobnicah iz XVI. stoletja. Če bo čas dopuščal, bo društvo napravilo tudi izlet v grad Otočec in si ga ogledalo. Vodil bo mgr. V. Šteska. Odhod iz Ljubljane glavni kolodvor v nedeljo zjutraj ob 7.30.

»Akademijski klub« za proučevanje mednarodnih problemov« vabi člane in prijatelje, da se udeležijo seminarjskega sestanka, ki se vrši v soboto, 8. t. m., ob 17 v Akademskem domu, Miklošičeva 5. Predava g. dr. Jože Voršič: »Sancija evropskih gospodarskih razmer«. — Vodi seminarja.

Vodovodna zadruga v Vašah pri Medvodah vabi na veliko vrtno veselico pri Andreju Zerovniku (Knezu) v Vašah ob 3 popoldne. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Tržič. V tukanjem katoliškem domu uprizore v nedeljo 9. t. m. ob 3 popoldne Brezničani spevoigr v 5 dejanjih »Sv. Genoveja«.

Najugodnejša prilika se nudi obiskovalcem velesejma, da si ogledajo grandiozno delo pisatelja Matičiča bojno igro Kalvarija (svetovna vojna v živih slikah), ki se na vsesplošno željo občinstva ponovi v soboto 8. in nedeljo 9. t. m., vsakokrat ob 20 na Kodeljevem poleg Mladinskega doma na prostem. Za ugoden povratek je tudi za zunanje udeležence poskrbljeno, ker vozijo po predstavi posebni vozovi električne ceste ne železnice kakor tudi avtobusi na vse strani. Preskrbite si vstopnice v predprodaji pri tržički »Orient« na Dunajski cesti.

Gospodarsivo

Pred zaključitvijo letošnjega velesejma

Kakor smo imeli že ponovno priliko poročati, je letos obisk velesejma izredno zadovoljiv. Iz liste obiskovalcev je razvidno, da ni bila zastopana dobro samo Slovenija, ampak tudi ostale pokrajine in inozemstva. Med pokrajini naše države je najbolj zastopana Srbija, potem Hrvatska, Bosna, Dalmacija in Vojvodina. Obisk iz inozemstva pa prihaja predvsem iz sosednjih držav.

Japonski vicekonzul g. Fukumatsu Ikeda se je zelo zanimal za slovenske gospodarske razmere in pripravila že teren za posebno japonsko razstavo na prihodnjem velesejmu, kajti danes potom posrednikov uvažamo iz Japonske že celo vrsto predmetov, izločitev tega posredovanja bi bila samo v korist gospodarstvu obeh držav.

Skupno šteje letošnji velesejem 734 razstavljalcev, od katerih je 208 inozemcev, od tega zopet iz Nemčije 71, iz Avstrije 59, iz Italije 14, iz Amerike 14, Madjarske, Češkoslovaške in Belgije po 10, iz Francije 7, iz Anglije 4, iz Švice 3, iz Holandije 2 in iz Danske ter Švedske po 1.

Letošnja izredna velika udeležba inozemstva kaže na vedno večje zanimanje za naš velesejem v inozemstvu.

*

Uprava ljubljanskega velesejma vlijudno vabi vse prijatelje velesejma in šolstva na udeležbo slavnostnih akademij, ki jih priredi pomladke Rdečega križa meščanskih šol. Prva akademija se vrši ob 15. uri, druga ob 20. uri, in sicer obe v nedeljo dne 9. junija v dvorani Uniona.

Društvo meščanskošolskega učiteljstva v Sloveniji bo imelo ob priliki proslave desetletnice ustanovitve slovenskih meščanskih šol v nedeljo 9. junija ob 11. uri popoldne v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti slavnostno zborovanje.

Koncert vojaške godbe na ljubljanskem velesejmu pod osebnim vodstvom g. višjega kapelnika dr. Čerina se vrši danes od 5. do pol 7. ure zvečer.

Dr. Fran Windischer:

O poučnih tečajih za zadržne funkcionarje

Med prireditvami, ki spadajo v didaktični del praktičnega obrtnega pospeševanja, igrajo poučni tečaj za zadržne funkcionarje važno vlogo. Strokovni tečaj za posamezne obrte, recimo krojaški, čevljarški strokovni tečaj kakor tudi knjigovodski tečaj ter tečaj za obrtno računanje in tečaj za kalkulacijo, so namenjeni povzdigi in poglobitvi strokovne izvežbanosti in splošne izobrazbe v dotični stroki, pa prihajajo v prvem redu v korist posameznim udeležencem neposredno in individualno. Pri poučnih tečajih za zadržne funkcionarje je seveda jasno, da pripomorejo do večje splošne izobrazbe posameznih udeležencev glede snovi in pa predmetov, ki se vzamejo v okvir vsakokratnega tečaja, ali je pri teh tečajih ipak namen dalekosežnejši in so te prireditve splošne važnosti, zakaj pridobljena izobrazba udeležencev takih tečajev prihaja v dobro širšem krogu obrtniških tovarišev, saj so udeleženci takih poučnih naprav polklicani delovati kot odborniki in zadržni uradniki v zadrugah in zvezah svojega okraja.

Zanimanje za obrtniške zadrge je bilo že pred vojsko lepo razširjeno v Sloveniji. Oblastni zadržni inštruktorji so mnogo pripomogli k povzdigi obrtniške zavesti in k povzdigi zanimanja za zadržne naprave. V novi državi je v naših obrtniških krogih smisel in razumevanje za obrtniške zadrge dokaj večji, ker morajo sedaj obrtniške organizacije in njih zveze same misliti za svoje stanovske pride in koristi, dočim je bilo v starih prilikah našemu obrtništvu naravno odkazano drugodeno mesto. Po prepratu se je število obrtnih zadrug v Sloveniji hitro pomnožilo in je močno presešlo število 200. Poleg zadrug kot osnovnih organizacijskih celic obstoje zveze obrtnih zadrug za ljubljansko in mariborsko oblast v Ljubljani in Mariboru, pa imamo razen tega gostilničarske zadrge kot strokovne zadrge, ki so v obeh navedenih oblastih povezane v zvezo gostilničarskih zadrug v Ljubljani in v Mariboru. Mreža obrtnih organizacij, ki sedaj preprega Slovenijo, je že jako gosta. Kdor motri razvoj v zadnjih 25 letih, mora ugotoviti, da je zanimanje za obrtniške stanovske naprave in družbe razveseljevalo seglo preko mestnih mej in mej večjih gospodarskih središč celo v oddaljene kraje in sela, pa imamo danes na deželi že v mnogih krajih dokaj živahno in preudarno delujočih obrtnih zadrug.

Mnoge teh zadrug in združb imajo že svoje posebno zadržno osebo, katero kot zadržni nameščenci v glavnem ali postranskem poklicu opravljajo upravne zadržne posle tako tajniške kakor blagajniške. V drugih zadrugah zopet so voljeni odborniki sami, ki kot predsedniki, tajniki ali blagajniki res z vnejo opravljajo zadržne posle.

Za redno poslovanje obrtnih zadrug je danes treba že dokajšnje izobrazbe in izvežbanosti tistim osebami, ki kot zadržni odborniki ali kot uradniki vodijo zadržne posle. Treba jim je, da poznajo določila obrtnih zakonov, določila o socialni zaščiti, predpise o davkih in takšah, saj glavne stvari jim je treba vedeti o predpisih za carinsko in prometno službo.

V zvezi, da je med zadržnimi funkcionarji dandanes treba izvežbanih odbornikov in nameščencev, ter ustrežajoč raznim željam organizirane obrtniške, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo za Slovenijo baš kar priredila v Ljubljani na Srednji tehniški šoli poučen tečaj za zadržne funkcionarje. Odziv je pokazal zanimanje in razumevanje obrtniškega za to potrebno in koristno napravo. Udeležencev je bilo skoro 100 in je uspeh tridnevne tečaja jako zadovoljiv. Tečaj so se udeležili zadržni odborniki, zadržni uradniki in zadržne uradnice. Tretjina udeležencev je bila iz mariborske oblasti. S temi tečajem je ljubljanska zbornica pričela že leta 1910. Drugi tečaj je bil namenjen za jesen 1914, pa je odpadel vsled vojne. Po prepratu je zbornica priredila septembra meseca l. 1925 poučni tečaj za zadržne funkcionarje v Ljubljani in se ga je tedaj udeležilo 60 udeležencev, takoj nato pa se je takega ponovljenega tečaja v Mariboru udeležilo 51 funkcionarjev. Predavalni predmeti so v baš kar končanem tečaju osnovno ostali isti, vendar pa je bila snov dopolnjena tako kakor je običajna za take tečaje v mestih izven naše države, kjer je po stari tradiciji že močno razvito obrtno pospeševanje.

Hranilne vloge v Vojvodini in Sremu. Društvo vojvodinskih denarnih zavodov objavlja v »Deutsches Volksblatt« podatke o gibanju hranilnih vlog pri vojvodinskih denarnih zavodih v prvem tromesečju t. l. Tako so znašale vloge pri bankah, zadrugah in obč. hranilnicah koncem januarja t. l. 1251.6 milj., febr. 1219.9, 1. marca 1237.0 in aprila 1211 milj. Din, od česar odpade na vloge v aprilu 1030 milj., na tek račun pa 180.9 milj. Din. To gibanje vlog nosi popolnoma sezonski značaj, na drugi strani pa je tvorba kapitala v Vojvodini kljub drugemu dežele majhna in počasna. Upoštevati pa je tudi treba, da mnogo izvevvojvodinskih denarnih zavodov zbira vloge v Vojvodini.

Borza

Dne 7. junija 1929.

DENAR

Današnji devizni tečaj so napram včeraj neizpremenjeni, edino London se je uvrstil. Narodna banka je intervenirala v vseh devizah z izjemo Trsta, kjer je bilo zaključeno privatno blago.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi

7. junija 1929.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 6. VI.
Amsterdam	—	2286.50	—	—
Berlin	1356.25	1359.25	1357.75	1357.75
Bruselj	—	790.8	—	—
Budimpešta	—	992.66	—	—
Curich	1094.40	1097.40	1095.90	1095.90
Dunaj	798.39	801.39	799.89	799.89
London	275.70	276.50	276.10	—
Newyork	—	56.82	—	—
Pariz	—	222.59	—	—
Praga	168.20	169.—	168.60	168.60
Trst	296.75	298.75	297.75	297.75

Zagreb. Amsterdam 2286.50 bl., Berlin 1356.25 do 1359.25, Budimpešta 992.66 bl., Curich 1094.40 do 1097.40, Dunaj 798.39—801.39, London 275.70 do 276.50, Newyork 56.70—56.90, Pariz 221.59—223.59, Praga 168.20—169, Trst 296.80—298.80.

Belgrad. Amsterdam 2289.30—2289.50, Berlin 1356.25—1359.25, Bruselj 789.08—792.08, Budimpešta 991.16—994.16, Curich 1094.40—1097.40, Dunaj 798.39—801.39, London 275.70—276.50, Newyork 56.72—56.92, Pariz 221.59—223.59, Praga 168.20—169, Trst 296.80—298.80.

Curich. Belgrad 9.12625, Berlin 123.91, Budimpešta 90.55, Bukarest 3.0825, Dunaj 72.975, London 25.195, Madrid 72.175, Newyork 51.660, Pariz 15.3825, Sofija 3.755, Trst 27.185, Varšava 58.275.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kred. 123 den., Prastrediona 850 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 118 den., Rude 275—285, Stavnica 20 den., Sešir 105 den., Kranjska ind. 260 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 402.50—403.50 (404), kasn 401—403.50, termini: 8. 410 d., 11. 426—428, 7% inv. pos. 84.50—86, agrari 50.50—51.50. Bančni pap.: Hipo 202—203 (202), Poljo 15.50—16, Hrv. 50 d., Kred. 93 d., Jugo 83—84 (83), Lj. kred. 123 d., Prastred. 852.50—857.50, Srpska 150—152, Zem. 157, Ind. pap.: Slavonija 185—195, Slavov 105—110, Danica 135—137 (135), Drava 410 b., Sešerana 427.50—435 (430), Osj. ljev. 175—185, Brod. vag. 155 d., Union 170—180, Isis 21, Ragusa 500, Trbovlje 475—490, Vevče 119 d., Nar. sum. 16—25, Piv. Sar. 215 b.

Belgrad. Narodna banka 7700, Izvozna banka 640, Belgr. zadruga 7.800, 7% invest. pos. 84.25, agrari 50—51.50, vojna škoda 401 (350), 12. 424—425 (900).

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 82, Wiener Bankverein 22.15, Bodencredit 100.20, Creditanstalt 53, Escomptesque 21.50, Union 24.80, Aussiger Chemische 256.25, Alpine 41.80, Trboveljska 60.80, Leykam 7, Rima Murany 113.20.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 30 vagonov bukovih drv, 7 vagonov gabrovih drv ter en vagon na živ rob rezane smrekovine, skupaj 30 vagonov. Tendence mirna.

Išče se: 400—500 m³ desek 60—70% smreke 4 m konic 4—5 cm 18, 24, 28, 38, in 48 mm fkg vag. Postojna; nadalje vsake množice ostrorob., očeljenih remelnjov, polovičnih remelnjov fkg. Postojna, čisti testoni od 19 cm šir. dalje fkg. vag. Sušak, pristanke.

Žito

Ker je včeraj beležila čikaška borza zopet dvig tečajev za pšenico kakor tudi za ostale pridelke, se je pri nas položaj na žitnem trgu izboljšal. Pšenica se ponuja na gornjebačkih postajah po 212.50—215, koruza pa na sremških in bačkih postajah po 220—222.50. Zanimanje za nakup je še precej živahno, vendar je tudi ponudba dosti velika. — Promet je precejšen zlasti v pšenici, dočim je za koruzo nekoliko popustil z ozirom na visoko ceno, ki jo ta predmet zopet ima. Pšenični mlevski izdelki tudi beležijo porast cen ter se nudi srednje dobra bačka znamka po 322.50—325 naklad. postaja. Tendence je prijetnejša.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Novi Sad. Pšenica bač., sr. bač. pot., ban. 207.50—212.50, koruza bač., ban., sr. 215—220, moka Og 307.50—315, št. 2 287.50—295, št. 5 277.50—280, št. 6 272.50—280, št. 7 267.50—265, št. 8 172.50—180, otrobi bač. 140—150. Tendence boljše. Promet: 58 vag. pšenice, 88 koruze, 12 moke, 4 otrobov, skupaj 112 vagonov.

Sombor. Pšenica bačka 200—205, pot. šlep, srem. in slav. 202.50—207.50, ječmen 64/65 kg 205—210, bač. pmi. 68/69 kg 220—225, bar. 69/70 kg 235—245, oves ban., srem. in slav. 170—180, rž bač. 190—200, koruza bač. prompt 210—215, junij 212.50—217.50, moka, fižol in otrobi nespremenjeni. Tendence stalna. Promet 285 vagonov.

Budimpešta. Tendence utrjena. Pšenica okt. 23.42—23.28, zaklj. 23.26—23.27, marec 25.40—25.12, zaklj. 25.11—25.12, rž okt. 18.65—18.42, zaklj. 18.80—18.82, marec 20.10—20.80, zaklj. 20.30—20.82, koruza julij 23.80—23.88, zaklj. 23.87—23.88, maj 18.00—18.60, zaklj. 18.60—18.62.

Živina

Na mariborski svinjiskem sejmu, dne 7. jun. je bilo pripelanih 321 svinj, in 1 koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5—6 tednov stari komad 120—150 Din, 7—9 tednov 200—250 Din,

V hotelu „BELLEVUE“ danes in vsak dan od 18. ure naprej koncert. Vsako soboto in sredo ples. Zraven priznane izborne pijače prvovrstna srbska, francoska in nemška kuhinja. Od 6. ure zjutraj naprej kava, kakao, čokolada itd., od 10. guljaš, vampi itd. Klubske sobe na razpolago. Abonenti se sprejmejo. Postrežba sedaj dobra in točna. Priporoča se **Pero Šterk** hotelir, restavratir in poselnik hotela „Bellevue“.

Sah

INTERNACIONALNI MOJSTERSKI TURNIR V ROGAŠKI SLATINI.

Predsednik Mariborskega šah. kluba g. E. Kramar, ki je pooblaščen, da organizira v septembru t. l. mednarodni mojsterski turnir v Rogški Slatini, je izdelal v ta namen sledeči projekt: Pričetek turnirja 14. septembra 1929. Udeležence bo 16 in sicer:

a) 5 inozemskih mednarodnih mojstrov (Spielmann, Grünfeld, Kmoch ali Becker z Dunaja, dalje 1 Madjar in 1 Čeh.

b) Dr. Vidmar, Kostić, dr. Azstalos, Vuković.

c) M. König, prof. Čirič, dr. György, dr. Kalabar in Vasja Pirc.

d) Emil Kramer, Furlani, dr. Singer in Rožič.

e) V slučaju, da odpade kateri izmed igralcev skupin b) do d), se bo nadomestil iz skupine ostalih prominentnih igralcev Jugoslavije.

V slučaju, da doseže kdo izmed igralcev od saveza določeni minimalni rezultat, dobi naslov jugosl. šahovskega mojstra.

Končno pripominjamo, da je komisar samoupravne mariborske oblasti dr. Leskovar votiral za ta turnir Din 20.000 in prosto stanovanje za vse udeležence turnirja.

Prijave za turnir sprejema Mariborski šah. klub, udeleženci skupin c), d) in e) plačajo po Din 2000 v turnirski fond in sicer najpozneje en mesec pred začetkom turnirja.

O poteku priprav za ta veliki mojsterski turnir bomo še poročali.

BAGATELE IZ MOJSTERSKE PRAKSE

ali najkrajše turnirske partije vseh časov.

Naslednja partija je bila igrana začetkom tekočega stoletja v Lodzu. Umrli mojster D. Janowski je po nekem velikem turnirskem uspehu izjavil, da igra s katerikoli v Lodzu na ta način, da ča naprej enega pešca la eno potezo. Na ta poziv se je odzval talentirani G. Salve, ki je presenetil nasprotnika že v začetku s kolosalnim slučajem igre, ki je prineslo v naslednji partiji.

16. partija.

Beli: G. Salve Črni: D. Janowski

1. e2—e4 Sb8—c6
2. d2—d4 d7—d5
3. Lf1—b5 d5 : e4
4. d4—d5! a7—a6

Črni upa s tem manevrom rešiti figuro. Pride pa drugače.

5. Dd1—h5+! g7—g6
6. Dh5—e5 Sg8—f6
7. d5 : c6 a6 : b5
8. c6 : b7 Lc8 : b7
9. De5 : b5+ in beli dobi figuro.

In zopet ena taka:

17. partija.

(Igra damskih pešcev.)

Beli: Gibaut Črni: Lazard

1. d2—d4 Sg8—f6
2. Sb1—d2 e7—e5
3. d4 : e5 Sf6—g4
4. h2—h3? Sg4—e3!!

Beli se uda, ker je izguba dame neizogibna!

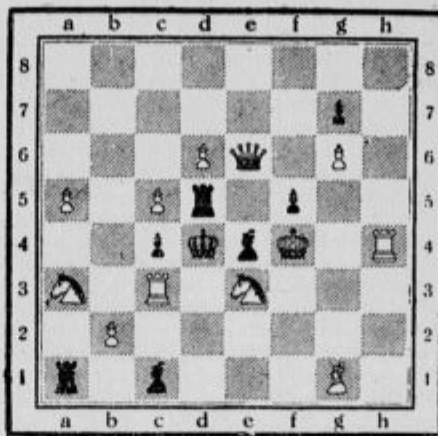
(5. f2 : e3, Dd8—h4+)

Rešitev problema št. 13:

1. Sb6 : a4 Kb4 : a4
2. Sg5—h3 c4—c3
3. Kg1—h1 c3—c2
4. Sh3—g1 remis.

Problem št. 14

(Od K. Kubbel-na »Lastavica«.)

Mat v dveh potezih.

Rešitev problema v naslednji šah. rubriki.

SAHOVSKI PROBLEMI

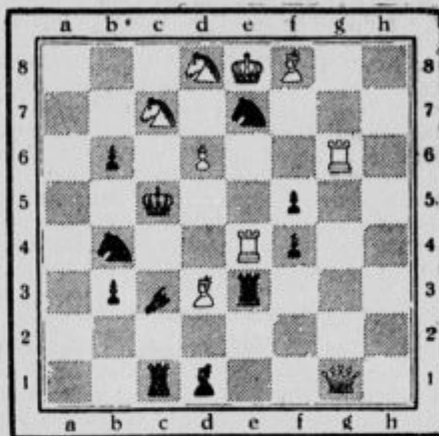
(Nadaljevanje.)

Ni šahovski problem vsaka trivijalna pozicija, ki vodi v gotovem številu potez do šah-mata. Za šah. problem se zahteva interesantno, šahovsko-umetniško idejo v najpopolnejši obliki. Na prvo potezo, ki se imenuje »vodnac« se običajno lahko odgovori s različnimi potezami; ono potezo pa, ki tvori idejo šah. problema pa imenujemo »glavno potezo« ali glavno igro. Ostale igralne načine imenujemo variante. Kakega navodila za reševanje problemov ni, ker je za to potrebna lastna iznajdljivost in opazovanje. Vendar se pride pri pogostem reševanju šah. problemov na mnogo tipičnih fines in do presenetljivih migljajev, ki se jih na

splošno uporablja pri problemih. Običajni so dvo-ali tropotezni problemi, redkejši so štiripotezni, pet-ali šestpotezni pa so izjeme. Posebne vrste šah. problemov, ki so bili včasih priljubljeni, so takozvani »Selbstmatt« problemi ali bolje rečeno končnice, katerih umetnost je ta, da igralec prisili nasprotnika, da ga mora matirati. Šahovske probleme po pravici imenujemo »poezijo šahovske igre«, ker vsebujejo toliko bogatih in čudovitih misli, ki pokažejo šahovsko igro v takšni podobi, kakršna je bila zamišljena, ne pa v takšni, kakor se nam kaže po kavarniških šahovnicah. Zato posebno začetnikom zelo priporočamo reševanje problemov, v katerih se najde mnogo več kakor v praktični partiji s šibkim igralcem. Na drugem mestu prinašamo zanimiv dvopotezni problem od nam že znanega komponista K. Kubbel-na, ki je do bil na njega prvo nagrado.

Problem št. 15

(Od E. J. Umnova-a.)

Mat v dveh potezih.

Rešitev problema v naslednji šah. rubriki.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pristojbino vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon števil. 2328.

Službe iščejo

Hlapec

mlad, želi kakoršnegakoli dela, ali k enemu konju. Ima 1500 Din kavcije. — Ponudbe pod »Delaven«.

Šofer

izkušen mehanik išče službo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 6287.

Službodobe

Več dobrih zidarjev

za notranja dela pod streho se sprejme na zgradbah nove šole v Novem mestu in hotela Miklič v Ljubljani.

Vajenca

za mizarstvo obrt takoj sprejme Jurij Wendling - Kranj.

Trgov. pomočnika

perfektnega manufaktura, starejšo moč, sprejme: Ivan Savnik, Kranj.

Prodajalko

izurjeno v galanteriji in manufakturi, prvovrstno moč, sprejme: Ivan Savnik, Kranj.

Valjni mlin

sprejme nadmlinarja. Naslov v upravi pod 6213.

Korespondenta

perfektnega, rabi za takoj carinsko-speditijsko podjetje v Mariboru. Biti mora popolnoma zmožen slovenske, srbo-hrvatske in nemške korespondence, strojepisja in knjigovodstva. Le izborna izurjena, zanesljive moči s prvovrstnimi priporočili naj vlože lastnoročno pisane ponudbe z zahtevki pod »Korespondenti« na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Pozor! Potnikil

Zastopnikil

Penzionistil

Mesečno fiksnu plačo do 1500 Din, kakor tudi največjo provizijo za prodajo raznih izvršnih artiklov (slike na platnu itd.), kavcijo 50 Din, nudi edinole samo trvdka Specialimport, Ljubljana — poštini predal 174.

Perfektna kuharica

k eni sami osebi (zdravnici), se išče na deželo. Opravljati bi morala tudi druga domača oziroma gospodinjstva dela. Ponudbe pod značko »Ne preko 40 let« št. 6264 na upravo »Slovenca«.

3 pleskar. pomočnike

dobre, sprejem takoj, kakor tudi enega vajenca. Ivan Strojnar, pleskar in ličar, Ljubljana, Sv. Petra nasip 65.

Vzgojiteljica

(bivša učiteljica) se išče k dvema deklicama 7 in 13 let. Naslov v upravi pod št. 6211.

Prodajalka

poštena, zelo agilna, se sprejme v podružnično manufakturne trgovine kot poslovodkinja. — Navesti mora reference ter položiti večjo kavcijo ali garancijo z nepremičninami. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dober in stalen zaslužek« št. 6240.

Sprejme se učenka

za trgovino z mešanim blagom. Oglasi pod števil. 6552.

Potnikom in potnicam

kateri obiskujejo privatne stranke, bi dali tudi naš proizvod. Oglase na upravo »Slovenca« pod Textilna tovarna« št. 6286.

Prodamo

Pohišstvo

Več hrastovih, jesenovih in mehkih spalnic ter kuhinjskih naprav solidno izdelanih, prodaja: Avgust Černe, Zg. Šiška št. 122.

Puhasto perje

kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. L. Brozović, kemiška čistilna perla, Zagreb, Ilica 82.

Pletilni stroj

jako malo rabljen, znamke »Ideal« št. 8-60 cm, se prodaja z vsemi pritlikinami po jako nizki ceni. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6175.

Proda se:

Lancia Lambda 4 (5) se dežen, v najboljšem stanju. — »Express«, Vegova 8, Ljubljana.

Proda se parcela

v bližini kolodvora v Lescahu, Gorenjsko, pripraven kraj za vsako obrt. Več se izve v baraki na dotični parceli.

Kupimo

Kupim

hrastove hlode. — J. Poganičnik, Ljubljana. Kralja Petra trg 8.

Bukova drva

1. vrste kupujem v malih in večjih količinah. Ponudbe na poštini predal 299, Zagreb.

Vreče od sladkorja

riža ali druge bale kupim vsako množino. Ponudbe pod »Takoj dobavne št. 7777« na upravo »Slov.«

Pouk

Šoferska šola

oblastveno konces., L. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova 52. Praktične vožnje z modernimi avtomobili, teoretičen pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov. Tečaji permanentni.

Objave

Pozor!

Velika razstava slik in okvirjev na velesejmu — Paviljon H št. 439. — A. KOS, Ljubljana, Mestni trg 25.

Posrestva

Valjni mlin

s stanovanjsko hišo, brez popravila, prodam za ceno 150.000 Din. Plačilni pogoji ugodni. Oziram se na resne kupce. Nastop takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod števil. 6249.

Hiša

z dobro vpeljano pekarijo in trgovino v mestu na Dolenjskem, napredaj. Naslov v upravi pod št. 6179.

Hiša se prodaja

enonadstr., podkletena - lokali za trgovino, gostilno, kavarno ali pekarno. — Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Prometno 300.000«.

40 oralov travnika

s hišo in gospodarskim poslopjem napredaj. Proda se skupaj ali posamezni orali. Lega v Rudniku blizu gostilne »Mokar«. Prodajalo se bo v nedeljo popoldne od ene naprej. Pojasnila da Anton Štirn, Sp. Šiška, Kobariška ulica št. 4.

ORGANIZATOR - LJUBLJANA

ALEKSANDROVA CESTA 8

KARTOTERA NAŠA SPECIJALITETA

Velesejem paviljon H, št. 441-445

Čas je zlato!

Pred nakupom ogledite si veliko izbiro po najnižji ceni.

Dvokolesa raznih modelov.
Motorjevi vozički.
Svobodni stroje najnovejši iznajdbe.
Otroških vozičkov.
Športnih vozičkov.
Igralnih vozičkov.
Triciklov.
Sikro.
Hollenderjev.
Otroških avtomobilov.
Stole za učenje hote.
Tricikla za prevoz blaga.
Dela za vaskovrtno stroje in kolosa.
Pnevmatika itd.

Cenik franco. Prodaja tudi na obroke.

V posebnih oddelkih se sprejemajo vse popravila.

„TRIBUNA“ F. B. L.
Tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Enonadstropna hiša

novi zidani, dvostanovanjska parket, elektrika, vodovod, 800 m² vrta, 20 let davka prosta, se prodaja do 20. junija. Levčeva ulica 8, Ljubljana.

Hišo - vilo

s krasnim zasajenim vrtom 800 m², Podrožnikom, prodamo za 130.000 Din. Trisobno stanovanje takoj prosto. — »Posredovalec«, realitetna pisarna, Dalmatinova 11.

Lepa vila na Bledu

z več stanovanji, velikim vrtom in vsem pohištvom je ugodno napredaj, zlasti pripravno za upokojence, ki jim letoviška stanovanja vile toliko donosajo, da je obrestovanje zasigurno in sami ceno stanujejo. Pojasnila daje Realitetna pisarna Društva hišnih posetnikov v Ljubljani, Salendrova 6. Istotam je napredaj več drugih hišnih posestev v mestu in na deželi kakor tudi več stavbnih parcel.

Obrt

Manufaktura. trgovina

dobro vpeljana, se prodaja vsled bolezni v predmestju Ljubljane. Potreben kapital 50 do 100.000 Din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Redka prilika«.

Stanovanja

Stanovanje

soba, kuhinja, se takoj odda bolji mirni stranki brez otrok. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 6194.

Veliko sobo

in kuhinjo v suterenu oddam 1. julija. Naslov v upravi lista pod št. 6281.

Dijaka

iz dobre hiše sprejem v celo dobro oskrbo. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor.

Radio

Radio-aparat

»Radione« z zvočnikom »Amplion«, šestelektronski, skoro nerabljen, se prodaja radi pomanjkanja takoj po ugodni ceni. Zadevne ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod šifro »Radione«.

Vnajem

Odda se trgovina

z mešanim blagom v najem v bližini Ljubljane, agilnemu trgovcu s primernim kapitalom. Ponudbe pod »Velik promet št. 6212« na upravo lista.

Razno

Tvrdba A. VOLK

Ljubljana, Resileva cesta 24 nudi najceneje vse vrste ošeni moko in druge mletvske izdelke. Zahtevajte cenik.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjam očesom!

Clavén

Varstvena znamka V zalogi v lekarnah in drogerijah ali naravnost iz tovarne in glavne zaloge M. Hrnjak, lekarnar, Šišak.

Birete, šemise

talarje in druge obleke za veleč. duhovščino izdeluje solidno in po zmernih cenah, ter se priporoča Fr. Himmelreich, kroj. mojster, Ljubljana, Pred škofijo št. 9. — Na željo se pošlje tudi po pošti.

Berite

„Slovenca“

in oglašujte v njem!

Klavirji!

Svarim pred nakupom navideznega blaga, cenih klavirjev!

Kupujte na obroke od Din 400*—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Höhl, Stingl original, ki so nesporno najboljši! (Lahka, precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sod. izvedenec in biv. učit. Glasb. Matice

Afonz Breznik
Ljubljana - Mestni trg 3.

Izborna koso

za 20 Din

dobite samo pri tvrdki:

Franc Stupica

Ljubljana

Gospodstvska cesta št. 1

Malinovec
oranzada
limonada

Na drobno Na debelo

Josip Vitek

Ljubljana, Sv. Petra c. 13

Suhe gobe

Kupuje SEVERKO Ljubljana

Pozor, obiskovalci velesejma!

Ob priliki velesejma si oglejte mojo veliko zalogo

pohišstva

Spalnice iz javorjevega, češnjevega in hrastovega lesa, jedilnice in kuhinjske opreme. Solidno delo in konkurenčne cene.

Josip Kuhar

mizarstvo, zaloga pohištva

Št. Vid nad Ljubljano

Posredovalnica za službe

T. NOVOTNY

naznanja cenj. občinstvu, da se nahaja na Dunajski cesti 15, dvorišče, desno). Vhod je poleg kavarne Evropa. Priporoča se z odličnim spoštovanjem

T. Novotny

posredovalnica za službe

Najboljše

Najprijetnejše Najzanesljivejše

sredstvo za čiščenje ŽELODCA in ČREV za OTROKE in ODRASLE je

PRAŠEK

MAGNA PURGA

ker čisti brez BOLEČIN — je prijetnega okusa ter obenem osvežuje in desinficira ŽELODEC in ČREVA in s tem preprečuje težja OBOLENJA.

Ako redno jemljete po vsakem obedu na špici noža v pol čaše vode prašek MAGNA, Vam pospešuje PREBAVO in preprečuje trdovratno ZAPRTJE.

Odstranjuje

preobilno kislino v želodcu, neprijeten duh iz ust, pehanje, vzdigovanje, go-rečico.

Zdravi

katar ŽELODCA, katar ČREV, bolezni JETER, krče v želodcu, hemeroide, tvore v želodcu.

Dobite ga v vseh lekarnah: 1 zavoje s točnim navodilom 4 Din ali naročite na naslov: LABORATORIJ „ALCA“, Sušak in priložite pismu 20 Din ali v znakah za 5 zavojev.

LABORATORIJ „ALCA“

MAGNA

ZASTITNI ZNAK

Kopljí se v peni „Peng“

Izvirna švedska

Osmos kopelj za sušjanje

je intenzivno delujoče sredstvo, s katerim se do-seže vitkost, ne da bi škodovalo zdravju. Peng pri-poročajo zdravniki ter ga milijoni ljudi radostno hvalijo in rabi-jo.

Uspeh sigurnen, prepričajte se sami!

Po zdravniškem potrdilu popolnoma neškodljivo za srce, ledvice in splošno zdravje. — Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Kjer bi ne bilo dobiti, tja pošlje en zavoj „Penga“ proti predplačilu Din 42— franko generalsno zastopstvo.

Parfumerija „Luxol“ Veliki Bečkerak št. 41

Prodalo se bo na prostovoljni javni dražbi na licu mesta v Verdu v ne-deljo 9. junija ob 10 dopoldne krasno

MALO POSESTVO

z velikim sadnim vrtom in več dru-gega drevja in 3 njive (zasejane) ter velika pritlična hiša z zidanimi svi-njaki, klet in kozolec. Vse poslopje je skoraj novo in iz opeke zidano. Proda se tudi nov voz parizar za enega konja.

Znojenje nog, trdo kožo, ozeblino, svrab in pekoče podplate in kurje oči izleči v 2—3 dneh

FEBRUUM APARAT

patentiran v vseh kulturnih državah. Cena Din 50 po poštnem povzetju Din 65. Glavno skladišče za Jugoslavijo: Stara Salvator apoteka, Osijek I. kamor je treba tudi poslati naročila.

Naša preblaga mamica

Franja Frischkovitz

vдова po zemljiškem knjigovodji

je danes opoldne v 78. letu življenja nenadoma preminula. — Pokopali bomo njene zemeljske ostanke v nedeljo 9. junija 1929 ob 5 popoldne na celjskem mestnem pokopališču, kjer smo jih v tamkajšnji mrtvašnici položili na oder.

Celje, dne 7. junija 1929.

JANKO in NINA FRISCHKOVITZ — viš. revident drž. žel. v p.

Zavarovalni zastopniki!

Prvovrstni zavarovalni zavod išče dobro uvedene, agilne in produktivne zastopnike za življenska za-varovanja po vsej Sloveniji. — Takojšnje ponudbe na oglasni odd. »Slovenca« pod šifro »Stalno mesto«.

Potrti globoke žalosti javljamo vsem sorodnikom, prija-teljem in znancem, da je po kratki in mučni bolezni za večno zatisnil oči naš dobri, nepozabni soprog, oče in stari oče, gospod

Ignacij Lampret

bivši lesni trgovec v Stični

v starosti 78 let in siedi komaj pred 3 meseci tragično pre-minulemu sinu, katerega udarca ni mogel preboleti. Pogreb rajnega se bo vršil v nedeljo 9. t. m. ob 10 dopoldne v Stični.

Terezija Lampret, soproga.

Dr. Anton Lampret in Marija Moran, otroka

in vsi ostali vnuki in vnukinje.

Novo!

Stolpne ure

najnovejšega sistema

na sekundo točno idočé so naša iznajdba na podlagi dolgoletne iz-kušnje, ki prekašajo vse do-sedanje sisteme. Nihalo, ki je pri naših urah instrument življenja ure, meri za največjo uro 1'20 m, poleg tega pa odpade veliko šte-vilo koles, ki so stolpne ure samo ovirala in zahtevala izredno težke uteže.

Naše najnovejše ure odgovarjajo vsem potrebam modernega časa najpopolnejše.

Za točnost vsake ure jamčimo.

„METALIJA“

prva jugoslov. tovarna stolpnih ur

Trbovlje

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naša ljuba mamica, tašča in sestra, gospa

Marija Karba roj. Vitek

učiteljeva vdova

danes dne 7. junija ob 8 zjutraj, previdena s tolažili svete vere, po dolgi in mučni bolezni umrla v starosti 58 let.

Pogreb bo v nedeljo, dne 9. junija ob 17.

V Ljutomeru, dne 7. junija 1929.

Franc Vitek, veleposestnik, brat. Inka Kladnik, hčerka.

Viktor Kladnik, ing., zet.

25 pisalnih STROJEV

različnih sistemov, in sicer:

Smith & Bros, Adler,

Continental, Mercedes,

Ideal, Underwood,

Halda, Remington itd.

so poceni naprodaj.

Ant. Rud. Legat & Co.

Prva specialna trgovina s pisalnimi stroji, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

Podpirajte „Slov. Stražo“

|||||

T. C. Bridges:

Na pomoč!

Roman.

Vsi nehajo veslati.

»Kaj pa je?« vpraša profesor.

Zambo pa samo pokaže s prstom, a Jim zagleda, da je njegov rjavi obraz porumenel, oči pa kakor da bi mu hotele skočiti iz jamic.

»Kaj? Zambo se boji?« zamrmra sam pri sebi.

»Jaz mu pa tega nič ne zamerim,« reče Sam po-tihem. »Le tja le poglej!«

Jim pogleda. Spočetka ni videl drugega, kot ve-liko, suho drevo, ki je padlo z levega brega pa se z vrhom ujelo v vrhu prav tako velikega drevesa na nasprotnem bregu, tako da je viselo čez vodo v kotu pet in štiridesetih stopinj. Ko pogleda še bolj na-tančno, pa se mu zazdi, da ima deblo tega suhega drevesa nenavadno obliko. In naenkrat se mu po-kaže resnica v taki strašni luči, da je kar zazijal! Bila je orjaška kača, tako ogromna kača, da je imela trideset čevljev nad gladino, rep pa ji je visel v vodo!

»No, si nazadnje vendarle dognal, kaj je?« vpraša Sam.

»To je piton,« reče Jim in težko sope.

»Anakonda,« pravi profesor. »Za božjo voljo, kakšna pošast! Greg, daj mi mojo puško!«

Zambo pa se urno obrne in vlije se mu iz ust cela ploha prestrašenih besed. Prvič je bilo zdaj, da je sploh kdo od družbe mogel videti, da se Zambo boji in bilo ga je v tem smrtnem strahu kar grozno gledati.

»Zahteva, naj se vrnemo,« pravi profesor. »Rekel sem mu, da kačo lahko ustrelim, on pa pravi, da je

77 in 78 Piton in anakonda sta orjaški kači.

krogla ne ubije, pa če bi tudi jo, bo prišel njen drug in nas napadel.

»Toda mi vendar ne smemo nazaj, očka!« reče Greg rezko. »Povej mu, da je to nemogoče!«

Profesor Zambu znova prigovarja, pa mož mu odgovarja še bolj burno kot prvič. Jim je vedno mislil, da je profesor najprijaznejši in najdobrovoljnejši človek, zdaj pa vidi, da je njegov obraz trd in odločen. »Greg,« reče nakratko, »ti in Sam bodita pripravljena, da zgrabita Zamba, če bo potrebno. Jim, ti pa vzemi veslo in pomikaj čoln počasi naprej. Ko ti bom rekel, ga pa ustavi!«

Povelja takoj vsi ubogajo, ko pa Zambo vidi, da profesor res misli svojo besedo držati, se ne poskusi nič več ustavljati. A njegove oči so kazale obup in hripavo je rekel: »Mi vsi umreti!«

Orjška kača se niti zganila ni, ko je čoln lahno in tiho plazil proti nji. Jimu je srce močno bilo, a veslo mu je udarjalo popolnoma točno. Zdelo se je, da megla še povečava mogočni svitek, navit okoli suhega drevesa in Jim je spoznal, da je pošast dolga najmanj petdeset čevljev in da je njen trup debel kot človeško telo. Računal je, da mora tehtati precej več kot eno tono! Prihajali so bliže in bliže, dokler niso bili tako blizu, da so razločili njeno glavo, ki je sama bila skoraj dva čevlja dolga ter stisnjene, ze-lene, nepremične oči. Profesor vzdigne roko in Jim ustavi čoln ter zarije veslo v vodo, dokler ni čoln skoraj nepremično ležal na leni vodi. Profesor dvigne puško k ramenu ter skrbno in premišljeno pomeri.

Drugi pa so kar zadrževali dih, ko so ga gledali, kajti vedeli so: ako napravijo le eno napako, ako profesor ne pomeri natančno in ako se mu ne posreči, da s prvo kroglo zdrobi orjaški kači lobanjo, potem se bo Zambova napoved uresničila! Vsi ti dolgi jardi žive smrti se bodo vrgli nanjo s tako besnostjo, da bi jo mogel ustaviti le top.

53. Nestvor se uporabijo.

Prst profesorja Thorolda stisne petelina in mo-gočni pok odjekne kot grom po dolgem gozdnem drevoredu nad vodo.

»Zadeta je!« zavrisne Jim, toda njegov glas se je kar izgubil v strašni zmešnjavi, ki je nastopila. S tako skrbjo namerjena krogla je res zadela veliko kačo v glavo in ji ogromno lobanjo zdrobila v kašo.

Pa dasi je kača smrtno ranjena, ne pogine zlahka in tako so se blesteči kolobarji sicer odvili od drevesa, toda divje raztepavali, veliki rep pa je razbijal po rumeni vodi in jo penil. Ogromna zver se je zvi-jala in vrtinčila s toliko silo in besnostjo, da se je že itak strohnelo suho drevo odkrnilo od svoje opore in s strašnim pljuskom tresnilo v vodo ter vodo tako razburkalo, da bi se bil čoln skoraj po-topil. Z drevesom vred pa je padla tudi anakonda in se strašno zvijala ter brizgala vodo v celih polvih naokoli.

»Očka, dosti ima!« reče Greg. »Zdrobil si ji glavo. Glej, se že umirja.«

Profesor je zopet nabasal puško ter resno in oprezno pogledoval naokoli. »Da,« reče nato, »ta žival nam ne bo delala nič več preglavice. Toda njen drug — njenega druga se bojim.«

»Kaj pa nam je nanj sploh treba čakati?« vpraša Sam trezno kakor vedno.

»Sam jo je pogodil,« reče profesor. »Kar naprej!« Vesla se zasadijo v vodo in čoln se pomakne dalje. Toda veliko suho drevo je ležalo preko reke čez in čez, na njem pa je visel del trupla ogromne kače.

»Ne moremo čez,« reče Jim. »Moral bomo naj-prej deblo presekati.«

»Ne zapravljati časa!« priganja Zambo. »Čoln po-tegniti čez.«

Privilegirana Agrarna banka d. d.

Temeljna glavica 300.000.000 — dinarjev.

Poziv na vpis delnic privilegirane Agrarne banke d. d.

Nepovoljne gospodarske razmere, v katerih živi, dela in proizvaja večina naših poljedelcev, so se zadnji čas zelo poslabšale. Suša, ki je bila pri nas zaporedoma tri leta, je težko zadela največji stan poljedelca in še bolj otežkočila pogoje za njegov gospodarski napredek. Slabe žetve so prisilile kmeta, da se je zadolžil, često za velike nevzdržne obresti. Poleg tega so nepravilna tekma naših poljedelskih proizvodov s tujo konkurenco na zunanjih trgih in ojačana carinska zaščita, s katero mnoge države zavarujejo svojo poljedelsko proizvodnjo, povzročile padec cenam naših kmetijskih pridelkov.

Treba je brez odlašanja in takoj napraviti konec temu neznosnemu stanju s tem, da se poljedelcu odločno priskoči na pomoč v interesu njega samega, kakor tudi v interesu splošne gospodarske koristi ostalih narodnih slojev.

Kraljeva vlada, ki je skrbno proučevala vprašanje, kako bi se pomagalo kmetu, ki ječi pod tako težkimi razmerami, se je odločila, da takoj pristopi ustanovitvi posebne denarne ustanove, da more prekrbeti kmeta s ceninimi kratko in dolgoročnimi posojili. Radi tega se je z zakonom od 16. aprila t. l. ustanovila Privilegirana Agrarna Banka d. d., ki naj izpolnjuje in vrši gornjo nalogo.

Privilegirana Agrarna Banka s sedežem v Belgradu je delniška družba, ki bo ustanavljala svoje podružnice in ekspoziture tudi v drugih mestih naše države, kjerkoli bo to zahtevala poslovna potreba.

Začetna glavica banke znaša 300.000.000 Din, razdeljena na 600.000 delnic, ki se glase na ime, vsaka pod 500 Din. Bančna glavica se more povečati do ene milijarde dinarjev. Država prispeva pri prvem vpisu delnic s 120.000.000 Din, državna

razredna loterija v začetku z 20.000.000 Din. Poleg tega je velik del vpisa zagotovljen od državne hipotekarne banke, narodne banke in poštne hranilnice.

Vodstvo Privilegirane Agrarne banke bo v rokah upravnega odbora, ki sestoji iz 15 članov. Predsednik upravnega odbora je postavljen s kraljevim ukazom, sedem članov postavlja predsednik ministrskega sveta na predlog poljedelskega ministra, ostalih sedem članov voli zbor delničarjev.

Banka bo dajala kratko in dolgoročno posojila izključno poljedelcem, poljedelskim, zadružnim, kreditnim, proizvodnim ustanovam, podpornim zakladom in sličnim ustanovam. Posojila bodo dana na podlagi obveznic, menic, ki zapadejo najdalje do enega leta, na podlagi zastave poljedelskih proizvodov in na tekoči račun. Dolgoročno posojila bo dajala banka na zastavo nepremičnin. Banka bo denarno pomagala zadružnim organizacijam, da se zgrade skladišča za poljedelske proizvode in za organizirano skupno prodajo poljedelskih proizvodov. Banka bo prejela hranilne vloge, za katere jamči država. Izdajala bo tudi založnice na podlagi posojila na nepremičnine.

Z ozirom na določbe zakona o ureditvi banke uživa ona velike predpravoce:

Državne ustanove bodo sprejemale delnice agrarne banke kot kaveijo, narodna banka, državna hipotekarna banka in poštna hranilnica jih bodo pa sprejemale v zastavo (lombard).

Banka je oproščena vseh državnih in samoupravnih davkov in doklad.

Država jamči za izplačilo hranilnih vlog, kakor tudi za založnice in bančne obveznice.

Država jamči za izplačilo dividende do 6% na delnico. Preko te najmanjše dividende, ki je zakonito zagotovljena, imajo delničarji pravico tudi na superdividendo v razmerju z višino čistega bančnega dobička.

Privilegirana Agrarna Banka bo imela vse pravice, katere uživa državna hipotekarna banka v pogledu izvršilnega postopanja.

Na skupščini delničarjev ima vsakih 10 delnic en glas.

* * *

Pozivajo se vsi pridobitni krogi, gospodarske ustanove, poljedelske zadruge ter njihove zadružne zveze, ustanove in denarni zavodi, banke, zavarovalna društva in vsi državljani, katerim je napredek našega kmeta in naše zemlje na srečo, da z vpisom delnic Privilegirane Agrarne Banke prispevajo k ustvarjanju čim čvrstejšega temelja te koristne ustanove. Z vpisovanjem delnic Privilegirane Agrarne Banke ne vrše oni samo dolžnosti vestnega državljan s tem, da stavljajo na razpolago svoja sredstva poljedelstvu, ki je najvažnejša in temeljna panoga našega narodnega gospodarstva, nego vlagajo svoj denar plodonosno v sigurni prvovrstni vrednostni papir z zagotovljeno dividendom. Denarnim zavodom in bankam je zakonito dovoljeno, da delnice Privilegirane Agrarne Banke vpišejo za svoje rezervne fondne.

Pri vpisu je treba položiti 125 Din, to je 25% nominalnega iznosa delnice brez kakih stroškov, a ostanek je treba plačati v treh enakih obrokih, po pozivu upravnega odbora, najdalje do 31. marca 1930.

Vpis delnic se vrši od 22. maja do 22. junija za-ključno pri sledečih ustanovah:

Državna hipotekarna banka
Narodna banka
Poštna hranilnica

s svojimi podružnicami.

Zadružne zveze,

Oblastne Zadruge osnovane po Zakonu o Poljedelskem Kreditu

IN SLEDEČE BANKE:

V SRBIJI:

Belgrad: Beogradska Zadruga
Zanatska Banka Kralj. S. H. S.
Generalna Banka za Trgovinu i Industriju
Izvozna Banka
Jadranska Podunavska Banka
Opšte Jugoslovensko Bankarsko Društvo
Srpsko Amerikanska Banka
Tehnička Banka
Cinovnička Banka
Francosko Srpska Banka
Jugoslovenska Udružena Banka
Aleksinac, Aleksinac Stedionica
Arandelovac, Sumadijska Kreditna Banka
Valjevo, Valjevska Stedionica
Veleš, Veleška Banka
Veliko Gradište, Gradanska Stedionica
Vranje, Vranjska Kreditna Banka
Vučitrn, Vučitrnska Kreditna Banka
Giljane, Giljanska Privredna Banka
Gornji Milanovac, Rudnička banka
Gruža, Gružanska Banka
Zabari, Moravska Stedionica
Zaječar, Zaječarska Zadruga
Jagodina, Jagodinska Stedionica
Knjaževac, Knjaževačka Stedionica
Kosovska Mitrovica, Kosovska Banka
Kragujevac, Kragujevačka Sumadijska Banka
Kraljevo, Kraljevska Akcionarska Stedionica
Krupanj, Radevska Privredna Banka
Kruševac, Kruševačka Zadruga
Kumanovo, Kumanovska Trgovačka i Industrijska Banka.
Lapovo, Lapovska Kreditna Banka
Leskovac, Leskovačka Centr. Banka
Loznica, Podrinska Zemljoradnička

Banka

Mišnica, Kolubarska Banka
Mladenovac, Mladenovačka Privredna Banka
Negotin, Negotinska Stedionica
Niš, Niška Zadruga
Prva Generalna Banka
Niška Banka
Obrenovac, Obrenovačka Zadruga
Palanka, Palanačka Trgov. Banka
Paraćin, Paraćinska Trgovačko-Zanatlijska Banka
Peć, Pećska Trgovačko-Industrijska Banka
Piroć, Piroćska Trgovačka Zanatska Banka
Požarevac, Požarevačka Trgovačka Banka
Požega (Užička), Požeška Gradanska Stedionica
Priepolje, Potimska Banka
Prizren, Prizrenska Banka
Pristina, Pristinska Banka
Prokuplje, Toplička Zadruga za kredit i štednju
Raca Kragujevačka, Račanska Banka
Svilajnac, Resavska Zadruga
Skoplje, Banka Stara Srbija
Trgov. Industr. Banka Vardar
Smederevo, Podunavska Okružna Zadruga
Smederevska Kreditna Banka
Sopot, Kosmajska Akcionarska Zadruga
Strumica, Strumnička Trgov. Banka
Tetovo, Tetovska Trgovačka i Industrijska Banka
Cuprija, Cuprijska Stedionica
Ub, Ubska Ekonomika Banka
Uroševac, Uroševačka Banka
Užice, Užička Gradanska Stedionica
Čačak, Čačanska Izvozna i Uvozna Banka
Šabac, Šabačka Trgovačka Banka
Stip, Bregalnička Banka

V HRVATSKI IN SLAVONIJI:

Zagreb: Jugoslovenska Banka
Jugoslovenska Udružena Banka
Prva Hrvatska Stedionica
Srpska Banka
Brod na Savi, Srpska Kred. Banka
Vinkovci, Prva Vinkovačka Veresij-ska Banka
Vukovar, Srpska Kreditna Banka
Darugar, Češkoslovačka Banka
Zemun: Srpska Narodna Stedionica
Trgovačka Banka
Indija, Prva Indijska Kred. Banka
Irig, Srpska Privredna Zadruga
Karlovec, Srpska Kreditna Banka i Stedionica
Nova Gradiška, Srpska Stedionica
Osijek: Slavonska Agrarna Stedionica
Srpska Centralna Banka
Ravna Gora (Gorski Kotar), Banka i Stedionica
Ruma, Srpsko-Sremiska Banka
Senj, Senjska Stedionica
Sisak, Posavska Stedionica
St. Pazova, Staropazovska Stedionica
Čakovec, Čakovečka Medumurska Stedionica
Šid, Šidska Stedionica
V SLOVENIJI:
Ljubljana: Zadružna Banka
Zadružna Gospodarska Banka
Kreditni Zavod za Trgovino in Industrijo
Ljubljanska Kreditna Banka
Murska Sobota, Prekmurska Banka
Maribor: Mariborski Kred. Zavod
Posojilnica
Celje, Celjska Posojilnica

V VOJVODINI:

Apatin, Apatinska Banka i Stedionica
Bela Crkva, Srpska Kreditna Banka i Stedionica
Vel. Bečkerek: Opšta Privr. Banka
Srpska Stedionica
Vel. Kikinda: Srpska Banka
Velikokikindska Centralna Stedionica
Vršac, Vršacka Pučka Banka
Novi Bečej, Narodna Stedionica
Novi Vrbas, Novovrbaska Stedionica
Nova Kanjiža, Novokanjiška Centralna Stedionica
Novi Sad: Trgovačka i Obrtna Banka
Srpska Trgovačka Banka
Pančevo: Pančevačka Kred. Banka
Pančevačka Pučka Banka
Senta, Senčanska Okružna Stedionica
Sombor, Somborska Zanat. Banka
Srpski Itebej, Banka Posednika Srpski Itebej, Pašnjaka D. D.
St. Bečej, Bačko-potiska Kreditna Banka
Subotica: Opšta Kreditna Banka
Opšta Privredna Banka
Titel, Prva titelska Stedionica
Curug, Curuška Okružna Stedionica
Odžaci, Odžačka Stedionica
V BOSNI IN HERCEGOVINI:
Banja Luka: Prva Banjalučka Stedionica
Srpski Kreditni Zavod
Bijeljina, Zemljoradnička Banka
Bihac, Srpska Banka
Bosanska Gradiška, Srpski Kreditni Zavod
Bosanska Dubica, Srpska Stedionica

Bosanska Krupa, Srpska Banka i Stedionica
Bosanski Novi, Srpska Stedionica
Bosanski Petrovac, Srpska Banka
Bosanski Šamac, Srpska Banka
Brčko, Prva Muslimanska Banka
Bugojno, Srpska Banka
Višegrad, Srpska Prometna Banka
Gačko, Srpska Stedionica
Mostar: Srpska Banka
Hercegovačka Banka
Prijedor, Prva Srpska Stedionica
Sanski Most, Srpska Stedionica
Tešanj, Muslimanska Trgovačka i Poljoprivredna Banka
Travnik, Hrvatska Banka
Trebinje, Srpska Banka i Stedionica
Foča, Srpska Banka i Stedionica
Sarajevo: Banka Gajret
Bosanska Industrijska i Trgovačka Banka
Zemaljska Banka za Bosnu i Hercegovinu
Srpska Centralna i Privredna Banka
Amerikansko-Srpska Banka

V DALMACIJI:

Dubrovnik, Dubrovačka Trgovačka Banka
Kotar, Bokeška Banka
Split, Prva Pučka Dalmat. Banka
Supetar, Bračko-Amerikanska Banka
Herceg Novi, Hercegovska Banka
V ČRNI GORI:
Cetinje, Crnogorska Banka
Cinovnička Stedionica
Nikšić, Nikšićska Kreditna Banka
Podgorica, Podgorička Banka

Vladni komisar

Vojin M. Djuričić, s. r.

V Belgradu, maja 1929.